

XIII. EVF. • SZAM 277
Cluj—Kolozsvár, 1930
december 18 Csütörtök
5691 ÉV - Kiszlev 28

Ara 5 lej

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Str. Baron L. Pop (v. Brassai
ucca) 10 szám. Telefon 9-77

ELŐFIZETESI ÁRAK:

Félévre 600 lej
Negyedévre 320 lej
Egy hónapra 110 lej

KÜLFÖLDI
ELŐFIZETESI ÁRAK:

Egy hónapra 1 dollár (vagy ennek
megfelelő pénznem)
Egy évre 10 dollár

Hirdetések tarifa szerint
vételnek fel

kérdésre
ad a
LEXIKONA (1931)

vak szótára, sport,
azdaság, technika, s
aról felvilágosít
kép, 64 műmelléklet
lejes bolti ar helye
lej, kötte 240 lej

AZ UJ KELET
SZTALYABAN

Schumann: A-mo
a Scalaból.
et: Arlesi lány cím
z. 21: Lengyel nem
önnnyü zene.
ett.
hangverseny. Szla

december 18.
grammofon. 12.30: H
17.15: Hírek. — 18
Grammofon. 19.30
Donizetti: Lamma
raja. 22: Hírek.
Az Országos Posta
nye. Blankenburg
induló. Ziehrer
ldieu: Fehér nő. D
moori Lucia. Kola
majd sírni. Wald
szel mindennek vég
Keler: Katona éle
meretünkkel, mert
11. honv. gyal. ezre
nk. hogy melyik né
9.30: Hírek. 12: De
törtémi templomb
12.05: A rádió ház
versenye. 12.25: H
elzése. Időjárásje
4: Az iskolánkivü
adása. Utána: Poni
rásjelentés. 5.10: Z
minisztérium előad
inczene. 6.50: Ang
szidó nemzetiségü
Az Operaház előm
tése. 7.30: Delibe
ak előadása. Majd

bert szövetség han
rfa. orgona. — 2.10
edükettősök.
raaiak.
Dalok.
olisták hangv.
ngverseny.
nyü zene.
onajáték.

rdetésel

abb napiáron va
rugyár. Kornis uc
llett.
etterem! Rendkiv
emes kiszolgálás.
aját készítményaim
Cluj, Calea Regal

t ér egy izléses ké
Fisch Böske kéz
Malom u. 16.
2 szep üres szoba
l-re. Zsidó Nemzet
Pop 10.
elmébe. 31 éves, in
özvegye 400.000 le
huzal és berendez
ne egzisztenciává
kinél egy fiugyven
adály. Teljes cím
s. Orsova".

ntorozatlan szoba
olesó ajánlatok
belvárosban külb
szobát. Ajánlatok
tára a kiadóba ké

Ngilt hitvallást!

Huszonöt kérdésre kell felelnie né-
hány napon belül az ország vala-
mennyi lakóinak. December 29-én a
népszámlálási biztosok számbavesznek
mindenkit, aki az ország területén él,
hogy végre elkészülhessen az első pon-
tos statisztika Románia lakosságáról.
A népszámlálási kérdőív huszonöt
pontja közül huszonnégy egyszerű
statisztikai kérdésekre vár feleletet,
amelyeknek pontos megválaszolása
előrendű kötelessége minden polgár-
nak. Van azonban a kérdőívnek egy
pontja, amelynek pontos és az igazsá-
gok megfelelő megválaszolása nem-
csak az állammal, hanem önmagával
és népével szemben is legszentebb kö-
telessége mindenkinek.

A kérdőívnek van egy pontja, amely
feleletet vár arra, hogy ki-kik melyik
nemzetiséghez tartozónak vallja ma-
gát. Ennek a pontnak nemcsak statisztikai
jelentősége van. Ez a pont nem-
csak feleletet, hanem nyílt hitvallást
vár tőlünk és amikor ezt a rovatot
kitöltjük, számot kell vetnünk a lelki-
ismeretünkkel, mert arra kell válaszol-
nunk, hogy melyik nép közösségéhez
tartozunk, melyik nép sorsában oszto-
gunk, melyik nép szenvedéseit és sérel-
meit vállaljuk magunkénak és melyik
nép jogait és érdekeit akarunk
védelmezni.

Nem lehet kétséges, hogy erre a fon-
dos kérdésre az ország valamennyi
lakosa csak egy választ adhat. A
nemzeti biztosok nemcsak a népszámlálási
biztosok előtt, hanem a nemzetiségü-
knek fogja vallani magát nemcsak azért,
mert így kötelessége, hanem azért,
mert népi hovatartozásának
szidó nép becsületét és életérdeke-
it. Mindenkinél tudatában kell lennie
annak, hogy a népszámlálási aktusnak
elsőrendű fejezete a nemzetiségi rovat.
Hiszen az összes kisebbségi jogoknak a
forrása az illető kisebbség számaránya
a táplálkozik. Az a zsidó, aki mást ír
nemzetiségi rovatba, szökevénye a
zsidó népek, aki a zsidóságot tragi-
kus sorsában oserben hagyja és dezer-
ál legszentebb népi kötelességének tel-
jesítése elől. Minden zsidó, aki mást ír
nemzetiségi rovatba, az ország zsidó-
ságának ellenálló képességét gyöngíti
és részt enged ama támadásoknak, ame-
lyek a zsidóság egzisztenciális és
kulturális létét veszélyeztetik.

A népszámlálási statisztika a nem-
zeti rovatról függetlenül is pontos
képet fog adni arról, hogy hány zsidó
Romániában. A zsidók lélekszáma
fog derülni a népszámlálási űrlap
adatokból is. Azok, akik a zsidó-
ságot sokallják, ebből a rovatból
annak alapot kapni a támadásra. A
nemzetiségi rovat ezzel szemben a
közkeletű kép lesz annak, hogy hányan
vannak zsidók, akik a koncentrikus
támadások pergőtüzében népi és em-
beri jogukat követelik. Aki csak val-
lással vallja magát zsidónak, az a
népszámlálási űrlapon tesz tanúságot
arról, hogy lemond nemcsak az őt meg-
illető népi jogokról, de saját népében
lévő zsidóságot is. Valahányszor
zsidóságot sújtó intézkedésekről lesz
szó, az illetékes tényezők fel fogják
kérni a népszámlálási űrlapok val-
lási rubrikáit. Amikor azonban jogait
reklamálni az ország zsidósága,
akkor a nemzetiségi rovatok statisztikai
adatok fogják eléje tárni. A két rovat két
különbözőnek pontosan találnia kell,
hogy a zsidóság eredményesen akarja
védelmezni a maga harcaát. A nemzeti-
biztosok statisztika lesz a zsidóságnak a
legerősebb fegyvere az iskoláért való
harcában is. Sem az állami, sem a más

szemzetiségi iskolákban nincsen hely a
zsidó tanuló számára és mindenki, aki
nem zsidónak vallja magát a nemzeti-
ségi rovatban, önként mond le a zsidó
iskoláról is és önként egyezik bele
abba, hogy a zsidó gyerekek számára
egyáltalában ne legyen iskola.
Ha valaki más kisebbséghez tartozó-
nak vallaná magát, nemcsak hogy a
zsidó kisebbség érdekei ellen cselek-
szik, de nem használ a másik kisebbség-
nek sem, hiszen sohasem lesz meg a
lehetősége annak, hogy akármelyik
kisebbség zsidókkal szaporítsa a maga
számát. Az ilyen zsidókat nem fogják

tekinteni sem magyarnak, sem német-
nek, sem oroszoknak, de a kisebbségi
jogok szempontjából zsidónak sem, ha-
nem olyan polgárnak, aki az állammal
szemben semmilyen népi követelést
sem támaszt. Ha majd például a ma-
gyarságnak járó iskolákról, vagy
államsegélyről lesz szó, akkor a ma-
gyarság lélekszámának megállapításá-
nál ugysem fognak számítani azok,
akik vallásukban zsidóknak, de nem-
zetiségükben magyarnak vallották ma-
gukat. Ugyanakkor azonban nem fog-
ják számba venni őket a jogait kérő
zsidóság lélekszámának megállapításá-

nál sem és így ezek egyszer és minden-
korra elvesznek mind a két nép szá-
mára. Azok azonban, akik zsidó nem-
zetiségűnek fogják vallani magukat,
nemcsak az egységes zsidóság táborát
erősítik, de kiszélesítik a kisebbségi
frontot is és egy valamennyi testvér-
sorsban élő kisebbség ügyét egyformán
szolgálják.
Egy pillanatig sem habozhat hát
senki, amikor december 29-én a né-
pszámlálási űrlap feleletet vár tőle arra,
hogy milyen nemzetiségűnek vallja
magát és gondolkodás nélkül fogja be-
írni a nemzetiségi rovatba: zsidó.

Madgearu megnyugtatta a németeket, a magyarokat, a zsidókat és a szocialistákat

„Volt idő, bizonyos pártok politikai célokra használták fel a zavargásokat, nekünk azonban nincs erre szükségünk

Madgearu a felirati vitára adott válaszában kijelentette, hogy Fischer Tivadar tul sötét képet festett a zsidók helyzetéről és a kormány hét esztendő alatt nem teremthetett minta államot

Landau zsidó képviselő leszögezi, hogy a kormány nem tette meg kötelességét az antiszemita zavargásokkal szemben

Bucuresti-Bukarest, december 17. (Az Uj Kelet tudósítójától). A kamara ma délutáni ülésén Madgearu földművelésügyi miniszter válaszolt a kormány nevében a választófelirati vita során elhangzott beszédekre. A Madgearu beszéde tulajdonképpen a nemzeti parasztpárti kormányzás két esztendejének védőbeszéde volt. A földművelésügyi miniszter kénytelen volt beismerni, hogy a nemzeti parasztpárti kormányzat távolról sem sikerült megvalósítani azokat az ígéreteket, amelyeket a párt az országának tett. Az egyes felszólalásokra reflektálva, Madgearu kétségbevetta, hogy a romániai zsidóság helyzete valóban oly súlyos volna, mint aminőnek azt dr. Fischer Tivadar a kamara előtt esetelte.

nyal szemben elhangzott kritikákra. Mindenekelőtt a német párt dr. Hans Otto Roth által felolvasott deklarációjával foglalkozott és kijelentette, hogy ez a nyilatkozat, amelyben a németek az ország súlyos helyzetére való tekintettel késznek mutatkoztak teljes erejükkel és odaadásukkal közreműködni a kormányzás munkájában — a német kisebbség lojalitásának újabb tanubizonyosága. A magyar párt deklarációjával foglalkozva, Madgearu úgy véli, hogy nem felel meg a valóságnak az az állítás, mintha a jelenlegi kormány sem mit sem tett volna a kisebbségek helyzetének megjavításáért.

kat, nekünk azonban nem állott érdeklünkben, hogy ilyen zavargásokat idézzünk elő.
Eppen ezért kérem Fischer urat, hogy ne hagyja magát szenvedélyektől elragadtatni, — mégha ez az elragadtatás bizonyos mértékig indokolható is volna, mert nem szolgálja vele azt a célt, amelyért Önök küzdenek.

Madgearu polemizál a szocialistákkal

Ezután Madgearu a szociáldemokratákkal polemizált, akikkel véleménye szerint, hagyomány lett az, hogy a nemzeti parasztpárti kormány minden egyes ténykedését a „csőd” jelzőjével illessék. Különösen azt vetették a kormány szemére, hogy

Napirend előtt Pompiliu Joanitescu parlamenti iniciatívából törvényjavaslatot terjesztett be a képviselői napidíjának leszállítására vonatkozólag. A leszállítási szavazást a kamara pénzügyi bizottsága fogja megállapítani.
Madgearu válasza a magyar és német pártoknak
Napirendre átvette, Polizu Micsunesti, a választófelirat előadója fejezte be tegnap délután megkezdett beszédét, majd Madgearu földművelésügyi miniszter emelkedett szólásra, hogy reflektáljon a választófelirat során a kormány-

Igaz ugyan, hogy nem hoztuk a kamara elé a kisebbségi statutumot, ezzel szemben megvalósítottuk az egész ország lakosságának jobb és igazságosabb statutumát. Nincs európai állam, amely szélesebb szabadságjogokat biztosítana a kisebbségeknek, mint Románia. A magyar pártnak az elmúlt két esztendő folyamán nem volt oka arra, hogy panaszkodjon forduljon a Népszövetséghez, mint ahogyan ez a múltban történt.

semmit sem tesz a munkásság szociális helyzetének feljavítása érdekében s ugyanakkor elfelejtették figyelembe venni azt, hogy a kormány miily súlyos gazdasági s pénzügyi nehézségekkel találta magát szemben.

Dr. Lupu az ő szokott erőszakos modorában még azokat az érdemeket is el akarta vitatni a kormánytól, amelyek bennünket kétségtelenül megilletnek. Nem volt hajlandó elismerni, hogy az államelet minden terén sok mindent realizáltunk és fogunk még realizálni, esetleg a dr. Lupu segítségével is, amelyet ő a múltban sem tagadott meg tőlünk... (Nagy derűtlenség.)

„Két év alatt nem lehet mintaállamot teremteni“

Ezután a Zsidó Parlamenti Klub deklarációjára válaszolt Madgearu.
— Dr. Fischer Tivadar — mondotta Madgearu — formailag tökéletes parlamenti beszédében...
Cuza: Kétfelm...
Madgearu: ...és magánál, Cuza ur mindenesetre több tehetséggel sötét képet festett a nemzeti parasztpárti kormányzásának eredményeiről és a zsidóság helyzetéről.

és amit megvalósítani módjában állott.
Azzal is megvádolt bennünket, hogy túlságosan gyengének mutatkoztunk volna az antiszemita zavargások elfojtásánál. A demokratikus Romániában minden politikai akció szabad, de az olyan megmozdulásokat, amelyek faj és felekezet elleni gyűlöletre izgatnak és amelyek alkalmasak voltak arra, hogy megbontsák az ország nemzeti és szociális békejét — a legnagyobb eréllyel fojtottuk el és fogjuk a jövőben is elfojtani.

„A liberálisok — megfutamodtak a parlamenttől
Madgearu áttért ezután a liberálisok nyilatkozatának méltatására. Ez a nyilatkozat jóformán semmi konkrétumot nem tartalmaz. Sokkal jobb lett volna, ha a liberális párt vezetője eljön a képviselőházba és elmondja véleményét a kormány általános politikájáról. Milyen eljárás azonban az: megfutamodni a parlamentből és megfutamodni az államproblémák megbízatása elől.

Fischer dr. talán azt remélte, hogy mi két év alatt nyugati mintaállamot tudunk a mai Románia helyébe varázsolni s nem elégedett meg azal, amit a nemzeti parasztpárti kormány két év alatt megvalósított

Volt idő, az igaz, midőn bizonyos pártok különböző politikai célokra használták fel ezeket a zavargásokat

Dr. Hans Otto Rothon kívül Jorga professzor volt az egyedüli, aki a történész éleslátásával megérezte, hogy a mai súlyos körülmények között hogyan kell beszélnie felelősségteljes politikusnak. Jorga beszéde a defetisták lesújtó (Folytatás a 3. oldalon.)

Goethe és Leasing a B.-listán

*

— Vous etes un homme — Ön egy ember! — mondotta Napoleon Goethe-nek, amikor németországi útján szemtől szemben állott e minden idők egyik legnagyobb zsenijével. A nagy hódító szinte megalázkodva fogott kezét ezzel a német Apollóval, a Nap fiával, akinél mélyebbre kevesen világitottak bele az élet, a világ és az ember természetrajzába.

Goethe a szó politikai értelmében nemhogy forradalmár lett volna, hanem sok vonatkozásban ennek pontos ellentéte. A világot szerves egységnek fogta fel, melyben korának embereit, a maguk feudális beállítottságában éppolyan eleve elrendelt, megváltozhatatlan teremtetésnek hitte, mint a tenger hullámát, a felhők futását és a méhek zümmögését. A Faustban adott ennek az örökkévalósági álláspontnak legművészebben kifejezést: „Szürke minden elmélet barátom, de zöld az élet aranyfája.”

Nagysága, zsenijének univerzalitása azóta százszoros biztonssággal állta ki a mulandóság erőpróbáját: a világ szene-java éppen napjainkban Goethe-ümepségekre készül, hogy e zseni emléken keresztül a saját maga halhatatlanságát, az élet-örökkévalóságot tisztelje meg.

Vannak azonban, akik Goethe nagyságát illetően különvéleményen vannak. Talán hírneves tudósok, nagy írók, kiváló politikusok jutottak arra a gondolatra, arra a megállapításra, hogy Goethe műve és példája immár korszerűtlen? Nem, a világért sem. E különös példaadásban — vagy talán nem is különös? — a weimari diákok viszik elő a pálmát, annak a városnak diákjai tehát, amelyben Goethe élete legjavát töltötte. E weimari diákok, úgy látszik, nem osztják sem a jelen világ, sem a múlt Napoleonjának nézetét Goethe-ről. Sőt ellenkezőleg: beadvánnyal fordultak a weimari egyetem rektorához, amelyben arra szólították fel ezt az urat, hogy az egyetem irodalmi fakultásának tanrendjéből mindörökké töröltesse Goethe és Lessing műveinek ismertetését, mert hiszen Goethe szabadkőműves, Lessing pedig a zsidók barátja vala.

Ez a felfedezés természetesen nem új, sőt, ha igazságosak akarunk lenni, el kell ismerünk, hogy az indoklás sem az. Csak a szellem, amely a nyilatkozatot sugalmazta: régi, körülbelül egyidős azzal a bibliai Káinnal, aki nem bírta elviselni Ábel ég felé szálló aldozati tüzének látványát — s mert a gondolat és szív erejével nem tudott hasonlót cselekedni: egyszerűen agyonütötte testvérét. Káin és Ábel harca azóta is tart. Hívták inkvizícióknak, hívták és hívják reakciónak, illetőleg haladásnak és hívják a világosság és a kampókereszt küzdelmének. A weimari diákok az utóbbi mellett döntöttek. Mit is tehettek volna egyebet, hiszen Weimar nem esik messze Münchenből. München pedig Hitlert nevezheti kedves és büszke fiának!...

Hitler és az ő „fiai” Goethe ellen! Nem önkéntelenül is a törpek és Gulliver harca jut eszünkbe? A weimari diákok számúzni akarják egy német egyetem falai közül a német géniusz legtisztább ragyogású megnyilatkozását: Goethe műveit és — ráadásul Lessinget is.

A halálos ellenfél, a zsarnok Napoleon, Németország letiprója az őszes német fejedelmek közül egyedül a koronázatlan király: Goethe előtt hajtotta meg magát. A francia hódító hódolni volt kénytelen Goethe előtt. Önként, szívből, megindultságból.

A német Hitler és az ő szerelmes fia ezzel szemben hatályon kívül helyezi a történelmet s a német géniuszt számúzni követelik Németország határai közül. Ábel tüzét ismét nem tudja elviselni Káin. Marad tehát, mint végső megoldási lehetőség: a dorong. A szellem és gondolat géniusza ellen csak a barbár erőszak segíthet. Goetheval szemben Hitler. Lessinggel, a zsidóbaráttal szemben a weimari diákok fajtisztasága. Fajtisztá, csaknem steril szellemtelensége.

Ime: így hat a valóságban a német kampókeresztesek nacionalizmusának kulturális és szociális lényege. Goethe egyetemes és mégis legmélyebben német zsenije nem kell, mert Goethe

szabadkőműves volt. Lessing se kell, mert megírta a „Bölcs Náthán.” Ellenben nem iratkozott be korának hitleristái közé. Mert akkor is voltak ilyenek, csak akkor junkereknek hívták őket. Ezek sem írtak, ezek sem olvastak, legfeljebb lovagregényeket! Vagy politikai főmedvényeket a haladás ellen. Faust és Mephistó gondolatvilága ezektől is épügy távol állott, mint napjainkban a tisztas utódoktól. Faust töprengő volt, Mephistó cinikus és fölüeny gondolkodó. A weimari diákok tiltakoznak ugy Faust, mint Mephistó ellen. Tiltakoznak általában a gondolkodás ellen. Goethe ellen, Lessing ellen. Ezek tudniillik gondolkoztak. A gondolkodás pedig — zsidó találmány, miért is bűnös dolog lehet, máglyára hát vele!

Goethe mondotta: „A semmittevők még akkor is istentelenek, ha állandóan az istent emlegetik.” Ha ma élne, ha a mai Weimarban sétálna el az egyetem felé, alighanem másképpen formulálná meg ezt a megállapítást. Talán így: „Aki pedig semmittevésből veszik állandóan ajkaira a nacionalizmus jelszavait, — azoknak lelkében nem a nemzet nagyságának gondolja, hanem csak Káin dühe él.”

Káin dühe a tűz, a fény, a világosság ellen. A világosság ellen, amelyet Goethe képviselt évszázadok óta legtisztábban. Hát csoda-e, ha a hitlerista weimari diákok indexre akarják a műveit tenni? Nera: az volna csoda, ha nem akarnák!...

Salamon László.

Megnyilt a világ legnagyobb zsidó könyvtára

Newyork, december 17. A napokban nyitották meg a Newyork központjában fekvő zsidó teológiai szemináriumot. A hatalmas három épület középső házában helyezték el a szeminárium könyvtárát, amely a világ legnagyobb judaisztikus gyűjteményét öleli föl. A könyvtár mindenki számára hozzáférhető. A könyvtárépület földszinti részében zsidó kultusztárgyak muzeumát rendezték be.

A könyvtárt 44 évvel ezelőtt alapította dr. Sabato Morais, a szeminárium első rektora. Később Mayer Sulzberger gyarapította 6000 értékű könyvvel és 600 kéziratral. Ma 84.000 nyomtatott könyv és sok a könyvnyomatás előtti időkbeli származó kézirat és pergament.

ben zsidó kultusztárgyak muzeumát rendezték be.

A könyvtárt 44 évvel ezelőtt alapította dr. Sabato Morais, a szeminárium első rektora. Később Mayer Sulzberger gyarapította 6000 értékű könyvvel és 600 kéziratral. Ma 84.000 nyomtatott könyv és sok a könyvnyomatás előtti időkbeli származó kézirat és pergament.

Szabadon bocsátották Mandel Józsefet, akit a perzsaszőnyeg csempészésben való részvétellel gyanúsítottak

Mandel József nem vett részt a csempészésben

Cluj-Kolozsvár, december 17. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnap számunkban részletes cikket közöltünk arról, hogy a kolozsvári vámbhatóságok jelentékeny perzsaszőnyegcsempészésnek jöttek nyomára. A perzsaszőnyegcsempészésről a bukaresti vámközpontot értesítették, ahonnan rendelet érkezett Kolozsvárra, melyben megjelölték azokat a helyeket is, ahol a csempészett szőnyegeket elrejtették. A csempészés vezérének Assa Ali Zade perzsa alattvalót tartják, aki Romániában jelentékeny szőnyegszállításokat bonyolít le.

A csempészéssel kapcsolatban a kolozsvári hatóságok előállították Mandel József ügynököt is, aki hosszabb ideje dolgozik Kolozsváron és a vi-

déken Assan Ali Zadenak. Mandelt kihallgatták a rendőrségen, ahol elmondta, hogy Assan Ali Zadetől megbízást kapott arra, hogy a Schenker szállítótársaságnál 23 perzsaszőnyeget lombardirozzon. Ő ennek a kérésnek eleget tett és Assan Ali Zadenak még egy-két megbízását teljesítette. Nem volt tudomása azonban arról, hogy ezek a szőnyegek csempészésük lennének. Mandel ezután a kolozsvári vámb hivatal közegei Dére vitték át, ahol megjelölték azokat a helyeket, ahol ő perzsaszőnyegeket adott el. Ekkor Mandelt szabadon bocsátották.

Mandel ellen csempészés címén nem indult meg az eljárás, mert ő nem vett részt Assan szállításaiban, csak egy-két üzletet bonyolított le számára.

Szilárdan hiszek a békében — mondotta Marinkovics jugoszláv külügyminiszter az athéni ujságíróknak

„A kisebbségi kérdést kizárólag barátságos közeledéssel lehet megoldani”

Athén, december 17. Marinkovics jugoszláv külügyminiszter a görög fővárosból való elutazása előtt fogadta az athéni és a külföldi sajtó képviselőit, akik előtt a következőkben nyilatkozott athéni útjának céljáról és

AZ ÖN RÁDIÓCSÖVE

is elhasználdik. Vegyen jobbat: a

APP415

TUNGSRAM

SOKSZOROS VÉGERŐSÍTŐ BÁRIUMCSÖVET!

Haladjon a korrallal: mindig a legmodernebbet vegye!

UJ! Megnyit UJ HOTEL-NORD szálloda

BUKAREST, CALEA GRIVITEI 169 (az északi pályaudvar mellett)

Teljesen új épület. modern confort, hideg és meleg víz, fürdőszoba, központi fűtés, lift. — Telefon 332-84. — Nagyon mérsékelt árak. — Utazók árkedvezményben részesülnek

eredményeiről:

— Látogatásom végetért és a görögök szép fővárosából a legkellémesebb impressziókkal eltelve távozem, Venizelosz és Mihalokopulosz urakkal folytatott eszmecsereim után. Boldog voltam, hogy nézeteink tökéletes azonoságát állapíthattam meg ugy az európai, mint a Balkán-kérdéseket illetően. A két ország földrajzi helyzete is indokolja a jövőszöny kimélyítését Jugoszlávia és Görögország között, azonkívül pedig mindkettőnk érdeke, hogy a Balkánon fennmaradjunk és megőrizzük a status quot.

— A Balkán-unió — mondotta ezután dr. Marinkovics — valamennyiünk közös ideálja és athéni utamnak első manifesztációját is jelenti. Természetesen még sok részletkérdést kell megoldanunk az ideál megvalósításáig, de a közeledés során erre is sor fog kerülni. Görögországgal még nem rendeztük kivétel nélkül a vitás kérdéseket, de az atmoszféra, amint láthatjuk, egyre barátságosabbá válik és minden remény meg van annak feltételezésére, hogy a kérdések mindkét félre nézve megnyugtató módon nyernek megoldást.

— Ami a kisebbségek protezsztálásának kérdését illeti, kijelenthetem, hogy azok, akik ezt politikai fegyver gyanánt használják, szerencsétlenségként jelentenek a békére és igazságtalanságot követnek el a nemzetekkel szemben.

— Mi nem fogjuk megengedni, hogy a békével és velünk bárki is játékosan üzzön.

Dr. Marinkovics ezután rámutatott arra, hogy a kisebbségi kérdést kizárólag barátságos közeledéssel lehet megoldani és az ellenségeskedés ezen a téren nem hozhat eredményt, majd a vámunijórl nyilatkozott, beszélt Venizelosz ankarai útjáról, végül pedig a következőket mondotta:

— Önök tudják, hogy a jóslás nem mesterségünk, annyit azonban mondhatok, hogy én szilárdan hiszek a békében.

— A háborútól való félelem nem egyéb, mint különféle riasztó tendenciák nyilatkozatok pszichikai hatása a tömegekre. Ezek a nyilatkozatok amugy is súlyos gazdasági változások erősítik.

A jugoszláv külügyminiszter vasárnap délelőtt a jugoszláv követségbe uzsonnát adott, majd délben tizenöt órákor a görög kormány által rendeltetésére bocsátott különvonaton elhagyta Athént. A pályaudvaron Venizelosz miniszterelnök és Mihalokopulosz külügyminiszter is megjelentek nejeikkel együtt.

— Ötvenszázalékos munkabeszüntetés a gyémántiparban. Brüsszelből jelentik, hogy a multévi newyorki tőzsdei krach következtében a gyémántipar is vészárba került, mivel Amerika, mint a legnagyobb vásárló állam, csak igen kis drágakömmennyiséget vesz fel. Mivel Európában is egyre csökken az ékszer vásárlók száma, a belga gyémántkőszűrő ipartelepek csak nagyon keveset megrendelést kapnak. Az antwerpeni gyémántkőszűrők ezért elhatározták, hogy a munkát ötven százalékkal csökkentik olyanformán, hogy a mostantól kezdve havonta csak tizenöt napig dolgoznak. Egyben tárgyalásokat kezdték a franciaországi, hollandiai és angol drágakőköszűrő ipartelepekkel, hogy szintén csatlakozzanak ehhez a csökkentéshez.

Hirdessen az Uj Keletben

kritikája volt. beszélt először politikai csop program, amely rajzolt, nem sz zeti parasztpá jük, hogy az gyakorlati pol együttműködés

— Hátra volt után Madgear szor ur hétórás

Engedjék meg, hogy ne foglalkozzunk a berrel, aki magától látta magát (Erőteljes bravó képviselők sora Madgear gazdasági zetérl)

Madgear a képet adott a pénzügyi helyzetéről, koronára megszabta, amellyel a liberális reánehelyes helyzetét

szűlyos helyzetét járultak azok a amelyekkel a években harcolt támoatás munizmus fejlődés terjesztése, a me ellen folytatott kormányának a cialása nem tart hare fegyverei Madgearu a kormány tetésére. Kifejtés szervezte a rend get. A decentra utján van. Rom Népszövetség bé

A külföldi milliárd mobilizáció

A pénzügyi helyzetét Madgear milliárd lejes s 6 és fél milliárd Nationala immo 5 milliárdot a 7 milliárd mara után beszél a göröf, amely megal külföldi tőke a jön Románia nem tudta a nem many gazdasági valósítani, amit

Megszavazta

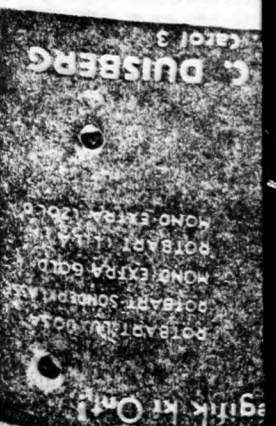
Tiz perces szünetet beszélt Madgear tessel foglalkozva, hogy a vámb- és a várakozáson a szemben a forga az előirányozott ket eredményezett elleni törvény ere nem másfél mill folyt be és 50 ez adófizetők száma

Végül arról beszélt a mezőgazdasági megjavítására dult meg.

A lelkesedés után a kamara a szavazta a választ kezdték annak ré dau kért elsőnek ket mondotta:

Landau expozéjára

— Az idő előrel tekintettel nem a

Landau replikája Madgearu expozéjára

(Folytatása az I-ső oldalról.)

kritikája volt. George Bratianu ezuttal beszélt először a képviselőházban, mint politikai csoportjának vezetője. Az a program, amelyet nagy vonalaiban felrajzolt, nem sokban különbözik a nemzeti parasztpárt programjától. Reméljük, hogy az ideológiai azonosságot a gyakorlati politika terén is szorosabb együttműködés fogja kiegyesíteni.

Cuzával nem foglalkozom
— Hátra volna még — mondotta ezután Madgearu —, hogy Cuzá professzor ur heteróz beszédére reflektáljak.

Engedjék meg azonban nekem, hogy ne foglalkozzam ezzel az emberrel, aki magatartása folytán izolálta magát a román nemzetől.
(Erőtlen bravózás és taps a többségi képviselők soraiban.)

Madgearu expozéja az ország gazdasági és pénzügyi helyzetéről

Madgearu végül általános helyzetképet adott az ország gazdasági és pénzügyi helyzetéről. Kifejtette, hogy a korona megszabadult attól a nyomástól, amellyel a liberálisok évtizedeken keresztül reánehazdáltak. Az ország mai súlyos helyzetéhez kétségtelenül hozzájárultak azok az elítélendő metódusok, amelyekkel a liberálisok az elmúlt években harcoltak. Az antiszemita agitáció támogatása, a beszárabiai kommunizmus fejlődéséről szóló rémhírek terjesztése, a mezőgazdasági hitelintézet ellen folytatott bűnös kampány és a kormányának a külföldön való denunciaciója nem tartoznak a lojális politikai harc fegyverei közé. Ezután áttért Madgearu a kormány munkájának ismertetésére. Kifejtette, hogy a kormány átszervezte a rendőrséget és a csendőrséget. A decentralizáció a megvalósulás útján van. Románia bekapcsolódott a Népszövetség békepolitikájába.

A külföldi kölcsönből hat és félmilliárd lejt nyelt az immobilizált váltótárca

A pénzügyi helyzettel foglalkozva, kifejté Madgearu, hogy a 18 és fél milliárd lejes stabilizációs kölcsönből 6 és fél milliárdot nyelt el a Banca Nationala immobilizált váltótárca, 5 milliárdot a CFR deficitje és csak 7 milliárd maradt investícióra. Ezután beszélt a gazdasági világválságról, amely megakadályozza azt, hogy külföldi tőke a remélt mértékben jöjjön Románia segítségére. Emiatt nem tudta a nemzeti-parasztpárti kormány gazdasági tervet mindazt megvalósítani, amit szeretett volna.

Megszavazzák a választásirratot

Tíz perces szünet után folytatta ismét beszédét Madgearu. A költségvetéssel foglalkozva, rámutatott arra, hogy a vám- és a rászadábevételek a várokozások alul maradtak, ezzel szemben a forgalmi és egyenes adók az előirányozottnál nagyobb összegeket eredményeztek. Az adóelvitkolás elleni törvény eredményeképpen csaknem másfél milliárd lejjel több adó folyt be és 50 ezerrel szaporodott az adófizetők száma.

Végül arról beszélt Madgearu, hogy a mezőgazdasági államok helyzetének megjavítására nemzetközi akció indult meg.

A lelkesedéssel fogadott beszéd után a kamara általánosságban megszavazta a választásirratot. Majd megkezdte annak részletes vitáját. Landau kért elsőnek szót és a következőket mondotta:

Landau replikája Madgearu expozéjára

— Az idő előrehaladottságára való tekintettel nem akarok mindarra ki-

térni, amit a tegnapi ülésen elmondani szerettem volna. Minden esetre meg kell azonban állapítanom, hogy Cuzá ur két órán keresztül becsmérelt egy nemzetet, annak istenét és vallását, anélkül, hogy a kamara elnöke egyetlen egyszer is rendreutasította volna. Ami Polizu Micsunesti urnak azt a megjegyzését illeti, hogy a Cuzá által a kormány ellen intézett támadások igazolják a kormányt a zsidókkal szemben, le akarom szögezni, hogy Cuzá ur beszéde mitsem változtat azon a tényen, hogy a kormány nem lépett fel a szükséges erővel és eréllyel az antiszemita zavar-

gásokkal szemben. Semmilyen körülmények között nem fogadjuk el Madgearu földművelésügyi miniszternek azt az álláspontját sem, hogy az antiszemita agitáció politikai akció volna és mint ilyen, szabad lefolyást kell biztosítani számára. Az antiszemita agitáció az ország belső rendjének felforgatására törekszik, alkotmányellenes és végcéljaiban büncselekmények elkövetésére uszít. Eppen Madgearu ur teóriája az oka annak, hogy ez az agitáció az utóbbi időben ismét lábrakapott. És akármit is mondjon a földművelésügyi miniszter, dr. Fischer Tivadarnak teljes mérték-

ben igaza volt akkor, midőn azt állította, hogy a kormány nem tette meg kötelességét az antiszemita agitátorokkal szemben.

Cuzá ki akarja magyarázni szavait

Cuzá kért ezután személyes kérdésben szót és kijelentette, hogy a Népszövetséggel és a békeszerződések revíziójával kapcsolatos kijelentéseit félremagyarázták. Gafencu volt alminiszter félbeszakította az antiszemita professzort és kijelentette, hogy a román nép lelke mélyéből visszautasítja azt a politikát, amelyet Cuzá ur ujabban a parlament szószeréről igyekszik hirdetni.

A szenátusban ugyancsak megszavazták általánosságban a választásirratot.

Ujra súlyos diákzavargások voltak Bukarestben

A tüntető diákok megtámadták a rendőrséget és egy rendőrt súlyosan megsebesítettek

A rendőrprefektus ellen tüntettek, Cuzát megéllenezték és Mardarescu tábornok ablakait tévedésből betörték

A liceumok igazgatói megállapították, hogy a középiskolai tanulók nem vettek részt a zavargásokban

Bucuresti-Bukarest. december 17. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Mig Madgearu földművelésügyi miniszter a parlamentben azt hangoztatja, hogy a kormány megtette és megteszi kötelességét az antiszemita agitátorokkal szemben. — a főváros ujjabb, még pedig nagyon súlyos diákdemonstráció színhelye volt. A tüntetők demonstráltak Marinescu ezredes, Bukarest rendőrprefektusa ellen és az egyik diák revolverével rálőtt a rendfenntartó közegekre. A tegnapi esti bukaresti tüntetés szomorú memento a kormány számára és beszédesen bizonyítja, hogy a hatóságok eddigi erélytelensége folytán mennyire elfajult, mely veszedelmes következményekkel járhat az antiszemita jelszavak alatt izgatott megmozdulása.

A detektív megfutamidik a tüntetők előtt

Kedden este fél kilenc órákor mintegy 1400 diák és diáklány gyűlt egybe a Gutenberg necai diákotthonban, ahol gyűlést tartottak. Fél tizenkettőkor a diákok egyrésze kivonult az utcára, ahol tüntetni kezdtek. Néhány diák felismerte a tüntetéseket figyelő Popa detektív, rátámadtak és meg akarták verni. Popát egy másik, magát diáknak kiadó titkos rendőr mentette meg, majd a két detektív a közeli tűzoltólaktanyában kerestett menedéket.

Tüntetés a rendőrprefektus ellen

Ezután a diákok az Erzsébet bulevardon át a király palota elé akartak vonulni. Miután a királyi palotához vezető összes utcákat erőteljes rendőr, és csendőrkordon látta el, a diákok a Calea Victoriei levő rendőrprefektúra épülete elé vonultak és itt csaknem egy negyedórán keresztül tüntettek Marinescu rendőrprefektus ellen, nagy ordításokkal és fütyülések közepette és minduntalan azt kiabálva:

— Le a gumibotos prefektussal.
Betörnek a szabadkőműves páholyt és Cuzát éltetik

Ezután a Strada Campineanura vonultak és itt bevették a szabadkőműves páholy épületének ablakait, majd a Regala uccába menve, megálltak az Union szálloda előtt és az itt lakó Cuzát éltették. Cuzá kinyitotta szobájának ablakát és felhívta a tüntetőket, hogy oszoljanak szét. Ejjel egy órákor, midőn a rendőrség már azt hitte, hogy a tüntetés már véget ért, mintegy harminc diák vonult a Lascar Catagiu uccába, ahol bevették Mardarescu tábornok házának ablakait, abban a hitben, hogy a ház a Marinescu ezredes, rendőrprefektusé. Miután megtudták, hogy tévedtek, az 56 szám alá vonultak, ahol Marinescu prefektus lakik. A prefektus házának őrzésére időközben husz rendőrt rendeltek ki. A tüntetők megpróbálták áttörni a kordont, majd midőn látták, hogy ez nem sike-

rül, a rendőrök feje felett kezdtek követ dobálni a házra, de nem sikerült egyetlenegy ablakot sem betörniök.

Revolverlövés érte a tüntetők barát színész

A rendőrök egyideig némán türték a demonstrációt, majd megrohamozták a tüntetőket, akik futásnak eredtek. E közben az egyik tüntető revolvert rántott és a rendőrök közé lött. A golyó azonban egy fatális véletlen folytán Alexandru Botes színészt találta el, aki véresen esett össze. Nem érdektelen, hogy ez a Botez hívta fel a Mardarescu tábornok háza előtt tüntető diákokat tévedésikre és ő volt az, aki megmutatta nekik Marinescu ezredes rendőrprefektus lakását.

Súlyosan megsérült a 880-as számú rendőr

Futás közben a diákok időnként megálltak és kövekkel dobálták meg az üldöző rendőröket. Az egyik jobb alsóállkapcsán találta el Fota Maxin 880. számú rendőrt, aki olyan súlyos sérüléseket szenvedett, hogy a Filantropia kórházba kellett szállítani. A rendőr állapota rendkívül súlyos. Az éj folyamán a revolvergolyó által megsérült Botez színészen operációt hajtottak végre.

Tizennyolc tüntetőt vettek őrizetbe

Fél óráig tartó küzdelem után sikerült a rendőröknek szétoszlatni a tüntetőket. Tizennyolc tüntetőt letartóztattak és bekisérték őket a rendőrprefektúrára, ahol *Daschiveici* kvesztor, *Franculescu* rendőrfelügyelő és *Borcea* sziguranakomiszár hallgatták ki őket. Kiderült, hogy tizenötön a bukaresti egyetem hallgatói, három tüntető pedig állami hivatalnok. Megállapítást nyert, hogy a tüntetők legnagyobb része katonaköteles és tanulmányaik folytatására kértek és kap-

tak halasztást ezredeiktől. Bukaresti lapok jelentése szerint a hadügyminiszter elrendelte, hogy a letartóztatott tüntetőket azonnal vonulassák be, miután megbizonyult, hogy nem tanulnak, hanem inkább tüntetéssel foglalkoznak.

Mardarescu tábornok feljelentést tett ismeretlen tettesek ellen

Mardarescu tábornok, akinek ablakait tévedésből törték be a diákok, ma délelőtt megjelent a rendőrségen és feljelentést tett ismeretlen tettesek ellen. A fővárosi lapok élénken kommentálják a Marinescu ezredes elleni diáktüntetések. Mint ismeretes, Marinescu ezredes az uralkodó egyik bizalmi embere és Károly király egyes kivánságára nevezték ki a bukaresti rendőrprefektúra élére. Ugy hiszik, hogy a tegnapi tüntetésnek politikai háttere van. Az Adeverul szerint a kormány szigorú intézkedéseket tett a további tüntetések megakadályozására. Kedd éjjel egy órákor felsőbb utasításra csendőrpátrulok jelentek meg Bukarest uccáin és egészen a kora reggeli órákig cirkáltak, meg akadályozva azt, hogy a kisebb csoportokba összeverődő diákok újabb tüntetéseket rendezzenek.

Nem középiskolai tanulók tüntettek december 10-én

A fővárosi liceumok igazgatói jelentést tettek a közoktatásügyi miniszternek, hogy a megindított vizsgálatok tanúsága szerint egyetlen középiskolai tanuló sem vett részt a december 10-iki rendezvényekben. Ugyanezt állapította meg a bukaresti rendőrprefektúra is, úgy, hogy Iorgának ismeretes állítása teljes cáfolatot nyert.

Madgearu „hároméves tervgazdaságot” dolgozott ki a buza értékesítésére

A mezőgazdasági kamarák delegátusai előtt december 20-án fogja ismertetni Madgearu tervzetét

Bucuresti-Bukarest. december 17. Madgearu földművelésügyi miniszter nagyszabású tervet készít a buza értékesítésére. A három évre szóló terv lehetővé kívánja tenni a román buza versenyét a többi agrárállam buzával és főleg az orosz buzával szemben. A miniszter a tervet a legközelebbi minisztertanács elé terjeszti és egyben december 20-ra összehívta a mezőgaz-

dasági kamarák delegátusait, hogy előttük is ismertesse azt.

A cementgyárosoknak egy küldött-sége ma megjelent Manoilescu ipar- és kereskedelmi miniszternél és eleje terjesztette kívánságait. A miniszter igéretet tett, hogy a benyújtott memorandumban kért intézkedéseket eszközölni fogja.

Egy haifai ügyvéd érdekés levele a Cur Salom társaság helyzetéről és kilátásairól

Cluj-Kolozsvár, december 17. (Az Uj Kelet tudósítójától). Évek óta, de főleg az utolsó hónapokban sok szóbeszéd, sőt kaján gyanúsítások tárgya lett az erdélyi zsidók palesztinai városalapítási terve, amelyet a zsidó, de a nemzsidó közvélemény is Cur Salom akció néven ismer. Ismeretes az is, hogy egy kolozsvári napilap szenzációt hajszoló cikksorozata miatt a Cur Salom akció megindítója és önzetlen vezetője, dr. Weissburg Chajim rágalmozási pert indított a kolozsvári törvényszék előtt a cikkek írója és sugalmazói ellen és ez a per a legjobb uton van, hogy rehabilitálja Weissburg dr.-t, aki végeredményben csak túlzott érzékenységből indította meg ezt a pert, hiszen Erdély zsidósága előtt Weissburg Chajim sohasem szorult rehabilitációra.

Olyan üzleti vállalkozásról volt itt szó, amely a legjobb kilátások mellett indult meg, aztán a palesztinai gazdasági krízis miatt megakadt. Úgy látszott már, hogy az üzlet nem fog sikerülni és ezt az alkalmat azok, akik azt hitték, hogy ráfizetnek és Weissburg egynehány személyes ellensége arra akarták felhasználni, hogy Weissburgot kompromittálják. Ez nem sikerülhetett, nemcsak azért, mert Weissburgról minden gyanúsítás visszapattant, de mert ez az üzlet soha nem bukott meg, csak a körülmények kényszerítő ereje miatt időlegesen megakadt.

Most aztán egyre több jel mutat arra, hogy a palesztinai általános gazdasági krízis megszünése után ezt a vállalkozást is szanálták és a Cur Salom ma mint üzleti vállalkozás a legkedvezőbb kilátásoknak néz elébe.

Erdékelt levelet van ma módunkban közölni. Dr. Vadas Ernő haifai ügyvéd levele ez dr. Weisz Fülöphöz, az erdélyi Palesztina-hivatal vezetőjéhez. Dr. Vadas egyike volt azoknak, akik a Cur Salom ügyben Weissburg dr. ellen foglaltak állást, ami a levél tartalmából is kitűnik. A levél a következő:

Kedves Doktor Ur!

Behatóan érdeklődtem a Cur Salom ügyei iránt és közölnöm kell, hogy várakozásomon felüli dolgokat tudtam meg. A Keren Kajemet és Keren Hajjeszód-alapok megerősítették magukat és szanálták 9-10 kilométerre is Haifától az Acco felé eső területeket. A tulajdonképpeni Cur Salom terület a szanálási területbe belesik. Mintegy 7 és fél kilométernyire Haifától a munkásnegyed építése már tényleg megkezdődött. Több pénzintézet hatalmas összegű, 20-40 ezer fontnyi kölcsönöket utalt ki, hosszú lejáratu házipénzes kölcsönökre. A munka jelenleg erősen folyik és több mint 100 ház felépítése van folyamatban. Még ennél is fontosabb a következő két momentum:

Tény, hogy a Haifa-Bagdad vasút építésére vonatkozó térképezési munkálatok folyamatban vannak.

Tény, hogy a Haifa-Beyruth vasút építési munkálatai megkezdődtek.

A telekárak, illetve földárak a haifa-accói öbölben 25-30 százalékkal emelkedtek s további emelkedési irányzatot mutatnak. Nagy társaságok raktárhelyeket keresnek.

A Haifa-Bay Dewolpment társaság fizetőképességét illetően megtudtam, hogy a társaság jó s a 20 ezer font, amit a Cur Salom társaság befizetett, bármikor behajtható.

En azt hiszem, hogy mégis Chajim Weissburgnak van igaza. Az a terület, amelybe a Cur Salom kapcsolódik, kezd értéket kapni, 3-5 év múlva az egésznek más képe lesz. Azok a főhíbak, mint például talajvíz és forró szelek, ugylátszik szanálhatók, t. i. a talajvizet már részben lecsapolták és a munka folyik, ugylátszik, a Keren Hajjeszód pénzt tud áldozni rá. A forró szelek el fognak maradni, ha a talaj nem lesz kopár, így mondják a szakértők. A munkásnegyed szomszédsága óriási lendületet jelent, nem hittem volna, hogy ez ilyen hamar megvalósuljon.

Igy kénytelen vagyok előbbi levelem tartalmát visszavonni. Mindenestre azt most is fenntartom és kétségtelen előttem, hogy a Cur Salom pénzével többet és jobbat is el lehet érni, ha nem cserélik ki a munkásnegyed melletti körzetre. Ha igen, akkor a kérdés azon mulik, hogy akad-e a Cur Salom tagjai között 50-100 család, aki építene, akinek kijövetele előirányozható. Egy-egy ily családnak legalább 3-400 font készpénze kell legyen, különben itt el nem helyezkedhetik. Az építkezéshez köcsönöket ugyan lehet szerezni, de ez nem minden.

Azt hiszem, hogy levelem érdeklí Önököt s amennyiben a felszámolást

szeretnék forszírozni, ugy oda kell hatni, hogy itt, Haifában egy közgyűlés tartassék. Az alapszabályok szerint a társaság tagjainak egy-negyed része kérheti az igazgatóságtól, hogy a felszámolás tárgyában közgyűlést tartson s ha a kérelem dacára sem tartana, ugy a cégjegyző hivatal fogja elrendelni azt, esetleg egyéb intézkedést is tehet, mint tessez fel felszámolást is elrendelhet az előzőleg megejtett vizsgálat alapján.

Ha pedig Önök is a társaság fenntartása mellett foglalnak állást, ugy oda kell hatni, hogy a csere a munkásnegyed melletti földekre eszközöltessek mindenképpen.

Ez a levél élesen világít bele a Sokszor szívélyesen üdvözlí hve:

Dr. Vadas.

Cur Salom-ügy egész komplexumába, amelyre egyébként a kolozsvári törvényszék ítélete után még vissza fogunk térni.

A spanyol kormány szerint a katonai zendülést sikerült teljesen elfojtani

Még csak néhány napig tartják fenn az ostromállapotot? Mello Franco szerint a felkelők új alkotmányt akartak adni Spanyolországnak

Madrid, december 17. Hivatalos kormánykommüniké bejelenti a katonai zendülést teljes elfojtását. A kormánynak még néhány napon át szándékában van fenntartania az ostromállapotot, de amint ez lehetségessé válik, azonnal felfüggesztik érvényességét és visszaáll a régi normális rend uralma.

Újabb madridi jelentés szerint a minisztertanács tegnap esti ülésén a belügyminiszter és a karhatalmi ezredék főparancsnoka jelentést tettek a helyzetről.

A kormány elhatározta, hogy a spanyol-marokkói ezredeket visszairányítják, mert rájuk Madridban már szükség nincsen.

A hatóságok megállapították, hogy az ostromállapot kihirdetése megfelelő ellenintézkedésnek bizonyult a sztrájkok letörésére. A sztrájk általában visszafeljődőben van. Cordobában és Granadában a részleges sztrájk is megszűnt.

Barcelónában újabb zavargások nem voltak. Erős karhatalom őrzí a milliomosok negyedét, a középületeket és a fontosabb stratégiai ponto-

kat. A megrongált telefon- és táviró-összeköttetésekét még nem sikerült helyreállítani a várossal.

Hendaye francia határváros és Santander között újra megindult a vasuti forgalom, ami annak a jele,

hogy Spanyolországban a nyugalom kezd helyreállani.

A madridi lapok jelentik, hogy a tartományi székhelyeken listákat fektettek fel a hatóságok s a lakosság nagy számban járul a listák elé, hogy névaláírásával erősítse hűségnyilatkozatát.

London, december 17. Lisszaboni jelentés szerint az albertai repülőtérre érkezett Franco őrnagyot és spanyol tisztársait internálták. A spanyol tisztek elmondották az újságíróknak, hogy a spanyol kormányhü-pilóták gépei a portugál határig üldöztek gépeiket s közben gépfegyverrel állandóan lötték a gépeket, sőt bombavetéssel is többször megpróbálkoztak ellenük, de eredménytelenül. Franco hangoztatta, hogy a felkelők mozgalma új alkotmányt akart adni Spanyolországnak és visszahajtottá állítani a polgári szabadságjogokat.

A karácsonyi vakáció előtt beszüntették a dési leánygimnázium felső osztályait

Iskola nélkül maradtak a dési diáklányok, akik most már sehova nem iratkozhatnak be

Dés, december 17. (Az Uj Kelet tudósítójától). A Désen működő leánygimnázium növendékeit kellemes meglepetés érte a karácsonyi vakáció előtt. Az iskola igazgatósága ugyanis a tegnapi napon kihirdette, hogy vakációra küldi a gimnázium felsőbb osztálybeli növendékeit, mert a felső osztályokat a minisztériumtól érkezett rendelet értelmében beszüntetik. Az intézkedés érthető megdöbbenést és felháborodást váltott ki a dési szülők körében, akiktől ezzel elvették azt a lehetőséget, hogy ebben a tanévben gyermekeiket taníttassák.

A dési gimnázium működését a minisztérium már az elmúlt évben be akarta szüntetni, azonban az iskola igazgatója, dr. Micsa Gyuláné minden összeköttetését és energiáját latba vetette, hogy az 1930-31-es tanévben az iskolát megnyissák és mind a hét osz-

tályban folytassák az előadásokat. Az igazgatónőnek sikerült is kieszközölnie, hogy ez meg is történjék, az iskola meg is nyílt és a szülők továbbra is ideiratták gyermekeiket. A közoktatásügyi minisztérium óriási költségvetés redukiója azonban a lépitendő iskolák közé sorolta a dési leánygimnázium felső osztályait és előbb novemberben értesítette a gimnáziumot, hogy az iskola felső osztályait megszüntetik. Novemberben az igazgatónő újabb intervenciókat kísérelt meg és sikerült is egyelőre prolongálni a felső osztályok bezárásának határidejét.

Ez a meghosszabbítás azonban csak a tegnapi napig tartott, mert a minisztérium most már erőlyesen utasította a gimnáziumot, hogy a felső osztálybeli növendékeket cresszék szélnek, mert a leányiskola csak algimnázium jelleggel fog tovább működni.

Az intézkedést végre is hajtották és így a dési lány növendékek egyelőre iskola nélkül maradtak. Az iskola megszüntetése éppen a legrosszabbkor jött, mert ma már a diákokat sehol nem veszik fel rendes tanulóknak és az is kérdéses, hogy magántanulói lehetnek-e valamelyik szomszédos városbeli intézetnek. Ez egyébként is hátrányos megoldás, mert a középiskolák tulhalmazott tananyagát még a rendes tanulóknak is nehéz megtanulniok.

Dr. Sabin Cioranu professzor könyve Csehszlovákiáról

A román közgazdasági életnek legújabb és igen jelentős eseménye Cioranu professzor most megjelent könyve, mely folytatása és kiegészítése két évvel ezelőtti irt nagy munkájának. Akkor Németország, Lengyelország, Magyarország és Ausztria jegybankjainak szervezetével s ezen államok valutáris problémáival foglalkozott, különös tekintettel a stabilizációra s már ezzel a könyvével is komoly és megérdemelt sikert aratott gazdasági szakkörökben. Mostani új munkája, régebbi elkészítése szerint Csehszlovákia stabilizációs törekvéseit, valutáris problémáinak ismertetését s a csehszlovák nemzeti bank szervezetét és működését tárgyalja olyan bőséges adattárral és olyan sok, kitűnő forrásmunka gazdag anyagának teljes ismeretével, hogy nélkülözhetetlenné válik mindazok kezében, akik a mai viszonyok között annyira fontos gazdasági kérdések iránt érdeklődnek.

Igen szemléltető módon tárja elénk szerző mindazokat az eszközöket, melyeket a velünk szomszédos állam felhasznál, hogy gazdasági életét egészségessé tegye a világháborút követő nehéz időben s hogy valutáját stabilizálja, egyben világos okfejtéssel mutatja ki, milyen szerepe volt az államnak s milyen szerepe volt a jegybanknak ezekben a műveletekben. Számunkra is tanulságos, mikor leírja azt a nagy munkát és azt a súlyos áldozatot, melyet a Csehszlovák állam népe azért hozott, hogy a gazdasági konszolidáció sikerüljön és különösen aktualitással bír most, mikor a mi parlamentünk költségvetési vitája folyik, a csehszlovák budget ismertetése, melynél kinálkozó alkalom nyílik a velünk való összehasonlításra.

Cioranu professzor, aki nem csak tanára a kolozsvári Kereskedelmi Akadémiának, de kiváló gyakorlati ember is, a Banca Nationala itteni aligazgatója, munkájával, azonkívül, hogy gazdaság történeti és gazdaságpolitikai szempontból gyarapította irodalmunkat, a Csehszlovákiával meglévő kapcsolatainkat is erősíteni igyekszik. Ezt maga dr. Vilem Pospisil, a csehszlovák nemzeti bank kormányzója méltányolta első sorban azzal, hogy a könyv elé meleg hangu előszót irt, rövid áttekintést a csehszlovák pénzügyi politika irányáról, de méltányolni fogja bizonyára dr. Kveton Ladislav, a kolozsvári csehszlovák konzul is, aki Cioranu professzornak gazdag statisztikai anyagot becsátott rendelkezésére, műve megírásához.

És minden bizomnyal széleskörű elismerést arat ez a könyv azokban a gazdasági körökben is, melyek komoly studiumok alapján akarják megismerni a mai gazdasági élet kialakulását és megérteni törekvéseit.

Dr. Ligeti Sándor.

A legolcsóbb beszerzési forrás az összes petroleumtermékek részére:

Autó-benzin, petróleum, motorin, olajok, autógumik, alkatrészek az

AURORA PETROLIFERA

Cluj, Calea Regele Ferdinand 62
Telefón 855

Radules David

Bucuresti-É Uj Kelet tudósítójától. El azóta, hogy zsidó diák a golyójától tá csernovici tá évforduló zsidó hitközség tragikus sorsa aki ellen emelték a per hogy résztvevő amolyan a érettségiző diák tanár ellen, vizsgághaloz. Az esküdtészet tette Totut, csernovici zsidó emlékezetében dett zsidó fiú özvegy édesanyjának vérenek fenn

A sirkövel zsidók ezrei a főrabbi, dr. Mayer és dr. Mayer tak megindítják Fallik sirja megemlékezés csernovici ant

egy hozta ma avatás napja román költő a leplezésével. A vádja kézenfekvő zsidók Fallik val Eminescu demonstrálni, sul még azt is csernovici zsidó rendezni a sz

Bukaresti tá emlékfelállítás. jának újabb fá kövátáson résstantin egyetemi ügyvédi kamar len keresztény jén az antiszén fenyegetőzéseit vállalni David lescu megindít nek során több ket mondotta:

„Bár nem va mégis eljöttem bátorsággal és jak kifejezést ahogyan én ezt hányzor arról azokat a bűnös országunknak o annak presztiz Mint román, mint egyetemi elvállaltam Fal denféle fenyege a per előestéje nap az életeme nap merészelní Elvállaltam, mé ártatlanságáról

„A fenyegetés hogy az ügyvédséggel kell össze védelem elvállal amely alól csak magukat. Azt v temi tanári és r gommal össze nem tom védelem né zépiskolás tanuló mekkorban van törvényszék egy vétség miatt elti egész életükre k emberi társadalot azzal a me tártatlanságának tud kem. A halált l fűtyölt el annak zölték velem, h nekem volt szárv lanatban adtak n

Figyeljen a Katona-sütőde speciálítására!

Ünnepi diós, mákos és vajás kalácsok, nagy gondossággal és higiéniaival készítve továbbá „Gazga cipó“ olcsó, táp- és vitamindus, alig sózott, ára 3 lej

Kaphatók a készítőnél:
Katona-sütőde főzletében, Cluj. Cal. Victoriei 14.
és a fióküzletekben: **Str. Memorandului 20., Cal Reg.Ferd. 32.**
Str. Reg. Maria 27.

Mákos rollni 3 lej

Finom vajás-kifli 1 lej

Radulescu csernovici egyetemi tanár megható emlékbeszédet mondott David Fallik sirkövének felavatásán

A csernovici diákok felszólították a közoktatásügyi minisztert, hogy távolítsa el Radulescut az egyetemről

Négyévvél Fallik halála után a tragikus sorsu zsidó diák sirja felett is tombol az antiszemitizmus

Bucuresti-Bukarest, december 17. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Négy éve múlt el azóta, hogy David Fallik csernovici zsidó diák egy Totu nevű vasgárdista golyójától találya, holtan esett össze a csernovici törvényszék folyosóján. Az évforduló alkalmából a csernovici zsidó hitközség sirenleket állított a tragikus sorsu zsidó fiatalembernek, aki ellen emlékeztetesen az volt a vád, hogy résztvett abban a tüntetésben, amelyet a csernovici gimnáziumok érettségiző diákjai rendeztek az egyik tanár ellen, aki a bakkalaureátusi vizsgán halomra buktatta el jelöltjeit. Az esküdtsek annak idején felmentette Totut, Fallik gyilkosát, de a csernovici zsidóság híven megőrizte emlékeztetésében a mártírhalált szenvedett zsidó fiatalember, aki életében özvegy édesanyját és négy fiatal testvérét fenntartója volt.

Fallik és Eminescu

A sirköfelállításánál a csernovici zsidók ezrei jelentek meg. Dr. Márk főrabbi, dr. Guttherz hitközségi elnök és dr. Mayer Ebner szenátor mondtak megindító emlékbeszédet David Fallik sirja fölött. Ez a kegyeletes megemlékezés sehogysem volt inyére a csernovici antiszemitaiknak. A véletlen úgy hozta magával, hogy a sirköfelavatás napja egybeesett Eminescu román költő csernovici szobrának leleplezésével. A csernovici antiszemiták vádjá kézenfekvő volt: a csernovici zsidók Fallik sirenleken felállításával Eminescu szobra ellen akartak demonstrálni, sőt a bukaresti Univerzál még azt is tudni vélte, hogy a csernovici zsidók tüntetést akartak rendezni a szoborleplezés ellen.

Bukaresti tudósítónk most a sirenlekből állított antiszemita visszhangjának újabb fázisáról számol be. A sirköfelavatáson résztvett Radulescu Constantin egyetemi tanár, a csernovici ügyvédi kamara dékánja is, az egyetlen keresztény ügyvéd, aki annak idején az antiszemita terrorizmus minden fenyegetőzése ellenére is el merté vállalni David Fallik védelmét. Radulescu megindító beszédet tartott, amelynek során többek között a következőket mondotta:

A vád alá helyezett emlékbeszéd

„Bár nem vagyok teljesen egységes, mégis előjöttem ide, hogy ugyanazzal a bátorsággal és lelkiismeretességgel adjak kifejezést véleményemnek, mint ahogyan én ezt tenni szoktam, valahányszor arról van szó, hogy elítéljem azokat a bűnös eseményeket, amelyek országunknak oly sok kárt okoznak s annak presztizsét kompromittálják. Mint román, mint bukovinai polgár, mint egyetemi tanár és mint ügyvéd elvállaltam Fallik védelmét, bár mindenféle fenyegetésnek voltam kitéve s a per előestéjén is figyelmeztettek, hogy az életemet kockáztatom, ha másnap merészelni fogom védeni Fallikot. Elvállaltam, mert Fallik és társainak ártatlanságáról meg voltam győződve.

„A fenyegetésekre azzal válaszoltam, hogy az ügyvédi hivatást az apostolsággal kell összehasonlítani és hogy a védelem elvállalása szent kötelesség, amely elöl csak gyávák vonhatják ki magukat. Azt válaszoltam, hogy egyetemi tanári és román polgári méltósággal össze nem egyeztethetőnek tartom védelem nélkül hagyni olyan gyermekiskolások tanulókat, akik még a gyermekkorban vannak, akiket a büntető-törvényszék egy általuk el nem követett vétség miatt elítélhet s akik emiatt, egész életükre ki volnának zárva az emberi társadalomból. Védem Fallikot azzal a melegséggel, amelyet ártatlanságának tudata kölcsönözött nekem. A halált hozó golyó mellett nem fitymolt el annak idején és utólag közölték velem, hogy a golyó eredetileg nekem volt szánva s csak az utolsó pillanatban adták neki más irányt.

„David Fallik és mindazon román és zsidó polgárok megöletése, akik a faj és vallásgyűlöltre való uszítás áldozatai lettek, az egész civilizált és művészes világ súlyos megbotránkozásával találkozott. Mint román, mint egyetemi tanár és mint Fallik volt védője ezen a helyen fejezem ki nagy fájdalommal és mély sajnálattal a fiatalember halála fölött. A nyugalom és a szociális harmónia érdekében, amelyre Románia ma oly nagy szüksége van, ama reményemnek adok kifejezést, hogy a sirkő, amelyet Fallik sirja fölött ma felállítanak, az utolsó kőlap lesz, amely a romániai faj és vallás-kiüldelmek és erőszakosságok utolsó áldozatának testét fedő.”

A dékán eltávolítását követelik. Ez az emelkedetthangu beszéd, amelyhez minden kommentár felesleges volna.

Sztrájkra készülnek a köztisztviselők a fizetésredukciók miatt?

A kormány 750 millió helyett csak 400 milliót fog fizetni a CFR-nek az állami szállításokért

Bucuresti-Bukarest, december 17. Popovici pénzügyminiszter lakásán tegnap megbeszélést tartottak Raducanu közlekedésügyi miniszter, Pretorian, a CFR igazgató tanácsának elnöke és Vidrighin, az államvasutak vezérigazgatója. Az értekezleten a CFR költségvetésével foglalkoztak. Vidrighin kijelentette, hogy ezt a költségvetést csak úgy tudja egyensúlyba tartani, ha az állam a vasut által teljesítendő szállításokért az elmúlt évben adott 750 millió szubvenciót az új költségvetésben is előirányozza és folyósítja. Az új büdzsé ugyanis csak 170 milliót irányzott elő erre a célra. Popovici az ország súlyos gazdasági helyzetére való tekintettel kérte a CFR igényeinek mérséklését. A hosszabb megvitatás után elhatározták, hogy 400

milliót fog az állam az 1931. évben a CFR-nek az állami szállításokért fizetni.

Bucuresti-Bukarest, december 17. Károly király tegnap kihallgatáson fogadta a köztisztviselők szövetségének küldöttségét, amely védelmét kérte a tisztviselői leépítésekkel és a tisztviselői statutumok megváltoztatásának tervével szemben. A király kijelentette a küldöttségnek, hogy a legnagyobb jóindulattal foglalkozik problémáikkal, azonban nem szabad tendenciózus hírektől félrevezettetni magukat. A tisztviselői statutumok megváltoztatásáról nincs szó és a kényszerű leépítések sem fogják azokat érinteni, akik a státusban benne vannak. A számföldtől és a státusban nem szereplő közalkalmazottakat sem fogják inhumánus módon

Staniol Gyári raktár
Lepage Kvár. Kérjen mintát, árlapot

na, nagy visszatérésre talált antiszemita körökben és nem is maradt következmények nélkül. Mint bukaresti tudósítónk jelenti, a csernovici diákoknak egy küldöttsége ma megjelent Costachescu közoktatásügyi miniszternél, akit az ottani Central Studentesc nevében arra kértek, távolítsa el az egyetemről Radulescu dékánt, aki Eminescu szobrának leleplezése helyett Fallik Dávidnak, az emlékeztetés tárgyát során leölt zsidó tanulóknak ugyanakkor tartott sirköleplezésén vett részt.

A miniszter ígéretet tett, hogy meg fogja vizsgálni az ügyet.

Kíváncsian várjuk Costachescu közoktatásügyi miniszter ur döntését.

elbocsátani. Az ország súlyos helyzetére való tekintettel a köztisztviselőknek meg kell hozniuk a tőlük kért áldozatot, meg van győződve, hogy nem fog sokáig tartani ez a helyzet.

A küldöttség azután memorandumot nyújtott át Ofelségének arra vonatkozólag, hogyan lehetne az ország költségvetését egyensúlyba hozni a köztisztviselői kar megadóztatása nélkül.

Bucuresti-Bukarest, december 17. A „Miscarea” értesülése szerint a közép iskolai tanárok mozgalmat indítottak a költségvetéssel kapcsolatos fizetésredukció ellen. A tanárok a lap szerint sztrájkra is képesek lesznek jogaik érvényesítéséért. A lap tudni véli, hogy az összes köztisztviselői szervezetek is foglalkoznak a sztrájk gondolatával.

Mironescu 1932 novemberéig akar kormányozni

Már a személyiségek kormányának a terve is megbukott

Argetoianunak egyre kevesebb kilátása van kormányalakításra

Prezan marsall a „Viitorul” támadásai elől külföldre utazott

Bucuresti-Bukarest, december 17. Az elmúlt hét a „Dimineata” szerint a különböző kombinációk meghiusulásának hete volt. Így példának okáért az Argetoianu-féle kormányalakítási terv a legutóbbi események következtében föltöbbször kilátástalanná lett. Argetoianu azt hitte, hogy bizonyos személyiségek támogatására számíthat és közreadta ismeretes intervjúját, anélkül, hogy ezeket a személyiségeket előbb megkérdezte volna, vajjon hajlandók-e követni. A személyiségek azonban, midőn utólag hozzájuk fordult, elhárították maguktól azt a megtiszteltetést, hogy egy Argetoianu-féle kormányban résztvegyenek. Argetoianu állítólag Averescu marsallnál keresett ezután támaszpontot és azt javasolta, hogy a marsall próbáljon kormányt alakítani, amelyben ő volna a pénzügyminiszter és még néhány személyiség jutna tárcához. Ezt a javaslatot azonban Averescu visszautasította.

Prezan marsall külföldre utazott

Erre azután — írja a „Dimineata” — egy Iorgához közelálló személyiség a Prezan-kombinációt toltta előtérbe, annak tudatában, hogy ez a kombináció Bratianu Vintilát és Averescu marsallt egyaránt fogja bosszantani. Elegendő volt azonban a „Viitorul” egyetlen támadása ahhoz, hogy Prezan marsall külföldre utaz-

zék és így az egész kombináció kutba esett. Született azonban egy másik. Bizonyos körök Titulescuval kezdtek tárgyalásokat. Titulescu azonban csak abban az esetben vállalná el eme nagy is kétséges kormány irányítását, ha e ebben a vintilista liberálisok is résztvennének. A liberálisok azt kívánják, hogy a Titulescu kormányban a nemzeti parasztpárt is résztvegyen. A nemzeti-parasztpárt sem adja alább s ugyancsak feltételeket állít: többek között azt, hogy erejének megfelelő számú tárcát kapjon a Titulescu kabinetben. Ezt a feltételt viszont nem fogadják el a liberálisok s az egész dolognak Titulescu örül a legjobban, mert ő sokkal szívesebben tölti idejét Londonban, semminthogy Bukarestben törje magát holmi kormányalakítási nehézségekkel.

Meghíusult a közeledés a liberálisok és a nemzeti parasztpárt között

S végül, hogy teljes legyen a kép: meghíusult a nemzeti-parasztpárt és a liberálisok közötti közeledés terve is. Bratianu Vintila hallani sem akar a táranistákról s csak a párt erdélyi szárnyával hajlandó tárgyalni, a táranisták viszont élesen támadják a liberálisokat és Madgearu a nemzeti-parasztpárt galaci gyűlésén azt a kijelentést tette: „Mi voltunk azok, akik detronizáltuk a Bratianu dinasztiát.” Az ilyen kijelentések természetesen

nem igen alkalmasak arra, hogy a közeledés útján egyengessék a két párt között. Körülbelül ugyanerre a sorsra jutottak a liberálisok és az averescianusok között folyó tárgyalások is. Ezenközben pedig Mironescu miniszterelnök kijelentette, hogy a jelenlegi parlament a törvényhozási időszak végéig, — tehát 1932 novemberéig együtt fog maradni és szó sincsen arról, mint hogyha az ő kormánya a költségvetés megszavazása után elhagyná helyét. Nincs kizárva viszont, hogy januárban át fogják szervezni a Mironescu-kormányt és abba be fognak lépni azok a pártok kívüli személyiségek, akikkel Argetoianu eredetileg kormányát megalakítani szerezte volna.

Hirdetéseket, előfizetéseket az Uj Kelet részére felvesz és reklamációkat elintéző: Blum Zsigmond Oradea, Strada Rimanoczy 4., I. emelet.

MEGJELENT
Jaroslav Hasek
világhírű szatirikus-humoros regényének a
SVEJK
II. része is, ára 95 lej (és portó.)
Kapható az UJ KELET könyvosztályában.

Oranu pro-tyve Cseh-kiáról

Magyar életnek leg-s eseménye Cioranu ezjelent könyve, megészítése két év munkájának, Ak- lengyelország, Ma- ria jegybankjainak államok valutáris szozott, különös te- fóra s már ezzel a y és megérdemelt lasági szakkörök- kájá, régebbi cél- szlovákia stabili- alutáris problémái- cseh-szlovák nem- és működését tár- es adattárral és rásimunka gazdag smeretével, hogy álik mindazok ke- viszonyok között zdasági kérdések

módon tárja elénk az eszközöket, me- szédős állam fel- asági életét egész- gháborút követő valutáját stabili- s okfejtéssel mu- pepe volt az állam- e volt a jegybank- etekben. Számunk- ikor leírja azt a a súlyos áldozatot, k állam népe azért usági konszolidáció sen aktualitással mi parlamentünk folyik, a cseh- bertése, melynél ilik a velünk való

aki nem csak ta- reskedelmi Akadé- akorlati ember is- tteni aligazgatója. il, hogy gazdaság politikai szempont almunkat, a Cseh- k kapcsolatainkat k. Ezt maga dr. cseh-szlovák nemzeti méltányolta első- könyv elé meleg- óvid áttekintést a politika irányai- fogja bizonyára dr. kolozsvári cseh- i Cioranu profesz- tisztikai anyagot ére, műve megírá-

val széleskörű el- könyv azokban a is, melyek komoly karják megismer- t kialakulását és t.
Dr. Ligeti Sándor.

és forrás az összes

kek részére:
um, motorin, ole- alkatrészek az
ETROLIFERA

e Ferdinand 62
855

Mákos rollni
3 lej

4.

2.

A világ leghatalmasabb temetője: a tengerfenék

Egy angol buvár nyilatkozata a tengerfenék borzalmas emberi hulláiról és rejtelméről

London, december 17. A Belle Ile sziget közelében a napokban a tenger alatt történt súlyos szerencsétlenség újból felhívja a figyelmet arra, hogy mi minden van a tenger fenekén elrejtve. Itt egy a háború alatt elsüllyedt francia municiószállító naszád robbant most fel elpusztítva egy olasz gőzöst legénységével együtt, de mennyi titkot és kincset rejt még a tenger feneké, különösen a háború óta, amikor napirenden volt a hajók elsüllyedése.

A tenger a világ leghatalmasabb temetője, amely rengeteg tragédiát és halottat rejt. Ezzel kapcsolatban nagyon érdekes nyilatkozatot tett most egy Rieder Ágoston nevű volt haditengerészeti buvár egy angol lap munkatársa előtt. A Belle Ile közelében történt katasztrófával kapcsolatban Rieder felújítja egyik legborzalmasabb emlékét és arról a következő érdekes részleteket mondja el nyilatkozatában:

A szörnyű titkok

Hogy a tengerfenék milyen szörnyű titkokat rejt, azt mi buvárok tudjuk a legjobban. Két évvel az orosz forradalom kitörése után a „Sicilia” nevű kereskedelmi gőzessel az odesszai kikötő felé igyekeztünk. A hajón egy másik matróz, aki véletlenül ép a forradalom kitörése napján is az odesszai kikötőben tartózkodott hajójával és ez borzalmas részleteket beszélt el az uccai harcokról, a tengerbe kergetett forradalmárokról és a hadihajók lázadásáról. Délután kötöttünk ki Odesszába és miután a gépházban már utközben észrevettük, hogy a szivattyúk nem működnek hibátlanul és a ventilációs nyílások is el vannak tömve, le kellett ereszkednem a víz alá, hogy a nyílásokat megtisztítsam a maszatoktól és egyéb dolgoktól, amelyek eltömtek. Lebecséltem és a buvárok kényelmetlen helyzetében dolgozni kezdtem. Hamar végeztem a munkámmal és miután a tenger vize feltűnően tiszta volt és nagy távolságra el lehetett látni, körülnéztem. A tengerfenék négy-öt méternyire lehetett csak alattam, még lejjebb szálltam tehát és gyönyörködtem a halak játékában, aztán pedig kagylókat kerestem.

A halott arca hófehér volt...

Váratlanul egy vitorlavászonba kötött nagyobb csomagot pillantottam meg, amely vastag kötelekkel volt összekötözve. Buvárkéssel habozás nélkül felváltam a bugyrot, félrehúztam a vitorla szélét és ekkor borzalmas látvány tárult elém. Egy fiatal tengerésztiszt holtteste feküdt előttem, a lábainál pedig súlyos vashevedék hevert. Így csak a nyílt tengeren szokták eltemetni a tengerészeket, nem pedig a kikötőkben. Óvatosan átkutattam a halott tiszt ruhájának a zsebeit, de nem találtam bennük semmit, aminek a segítségével agnoszkálni lehetett volna. A halott arca hófehér volt és egész testét jégkeménnyé dermedtette a sós hideg víz. Néhány lépést tettem odébb és ekkor hirtelen egy nagy fekete alak lebegett előttem a vízben. Lassan közeledtem a furesz tömeghez és megdöbentem, amikor közelről megláttam, hogy egy hatal-

mas alaku férfi hullája. Hosszu, fekete ruha volt rajta, az orosz pópák ismert viselete. Az arcát már összerágták a halak, a szemüregük rettenően meredtek rám. A hosszú fekete talár még kísértetiesebbé tette ezt a lebegő hullát, amelynek a lábaira vasbalaszt volt kötözve. Most már tisztában voltam azzal, hogy a forradalom áldozatai ezek és csakhamar felmerült egy harmadik hullá is. Ezen azonban csak egy fehér ing volt és az egész testét már annyira szétrágták a halak, hogy szinte a csontváza volt már csak meg.

Tizenöt halott egy csónakban

Nagyon kényelmetlen érzés volt a tengerfenék e temetőjében, a halottak társaságában lenni és már fel akartam emelkedni a víz fölé, amikor egy elsüllyedt csónak körvonalai tűntek fel a szemem előtt. Egy pillantást vettem a csónak belsejébe és ijedten hőköltem vissza. Agyulövés érte a csónakot, amelyen hatalmas lyuk tártongott. Tizenöt halott volt a csónakban szörnyű gomolyban, amely elárulta, hogy milyen borzalmas lehetett a halálküzdelmük.

Megőrült egy hírneves berlini ügyvéd, aki előbb plakátharcot indított az üzletes ügyvédek ellen

Ma a porosz miniszterelnöknél és a berlini rendőrfőnöknél „interveniált” a mai jogrend megváltoztatása érdekében

Berlin, december 17. Dr. Hiller Walter ismert berlini ügyvéd megőrült. Az ügyvéd, aki annak idején kiüntetéssel tette le az összes vizsgáit, már hosszabb ideje feltűnt exaltáltságával. Legutóbb a porosz miniszterelnökhöz és a berlini rendőrfőnökhöz, beadványokat nyújtott be, amelyekben fejtegette a mai jogrend megváltoztatásának szükségességét. Már ekkor gyanús volt, de még nem rendeltek el ellene hatósági orvosi vizsgálatot, amelyet tegnap egy plakát kiragasztása miatt elrendeltek. A plakáton bejelentésre került, hogy kiváló

jogászok reformszövetséget alakítottak, amely mindenkinek, aki tanácsra és segítségre szorul, ingyen áll rendelkezésére. A plakát bírálja a berlini ügyvédi kamarát, amely a plakátszöveg szerint nem áll feladata magaslatán és tagjainak túlnyomó többsége nem gondol másra csak a pénzszerezésre. A hirdetés aláírói között több ismert jogász szerepelt, akinek azonban sejtelmük sem volt az akcióról. Így következett be az orvosi vizsgálat az ügyvéd ellen a megállapították róla, hogy közveszélyes őrült.

„Horogkeresztrel nem lehet államot építeni

A nemzeti szocialisták ellenséggé fognak banni a Heimwehrekkel

Bécs, december 17. Staltemberg herceg a Heimwehr egyik stájerországi gyűlésen foglalkozott azokkal a támadásokkal, amelyek az utóbbi időben a Heimwehrt érték nemzeti szocialisták részéről. Kijelentette, hogy a Heimwehr és a nemzeti szocialisták között a választások előtti tárgyalások azon követelésen szünetkedtek, hogy a Heimwehr mozgalmát Németország politikai irányítása alá akarták helyezni. Egy új államot nem lehet felépíteni, hogy az uccakon Ébredj Németországot üvöltösek és hogy a falakat horogkeresztekkel fessék be. A jövőnkét lehetőleg munkával kell felépíteni — mondotta a herceg — akinek beszédét a nemzeti szocialisták közbekiáltásokkal zavarták meg. Beszéde végén a herceg kijelentette, hogy elvi szempontból az Anschluss ellen van, mert meggyőződése szerint a jobb-

oldali radikálisizmus nem elégíti ki a német népet. — A nemzeti szocialisták képviselője kijelentette, hogy a jövőben ellenséggé fognak banni a Heimwehrekkel.

— Tűzriadalom a kolozsvári Parkszállodában. Ma reggel hat órakor tűzriadalom verte fel a Kómálatja uccai lakóit. A Parkszállodában tűz ütött ki és az épületből már magas lángok csaptak ki, amikor a tüzet észrevették. Az azonnal a helyszínére vonuló tűzoltóság rövidesen lokalizálta a tüzet, mely egyébként abból származott, hogy az erős fűtés következtében egy gerenda áttűzte sedett és kigyullt, ami tűzbe borította a szoba tetőzetét. A tűz által okozott jelentéktelen kár egyébként biztosítás utján megtérül.

HIRDESSEN AZ UJ KELETBEN

MEGNYILT TEMESVÁRON
az új
JÓZSEFVÁROSI
ORTODOX שר עִתְרֵם
Elsőrendű házikoszt házon belül és kívül
Olesó abonoma
Vállaljuk: esküvők és bankettek rendezését. Utazóknak 10 engedmény!!!
Olesó árak! Kifogástalan kiszolgálás!
TEMESVÁR-JÓZSEFVÁROS
Str. Berthelot (volt Kossuth L. u.) 14.
I. emelet, 5. ajtó.

Si ruhák, impregnált szövetből,
cipők, zsiros bőrből.
Korcsolyák és Cipők
Schuster Emilnél

~~Drága~~
~~gyógyszerek?~~

Égy tubus
Magnesium-Perlydrol

és meg fog szabadulni emésztési zavaroktól, gyomorgörcsöktől, hasfájástól, stb. — Kapható gyógyszerárakban és drogériákban.

— Boldog voltam, amikor ismét fel-emelkedtem a víz színe felé. A hajón azonnal jelentettem borzalmas leletet és másnap bejelentettük a tapasztaltakat a kikötőparancsnokságnak.

Mesekönyvek Ifjúsági regények

Benedek Elek: Ősike levelei	50
Benedek E. Pajkos Peti huncutságai	50
Benedek E. Pajkos Peti újabb huncutságai	50
Fábián: Zöld Elefánt	50
Gárdonyi Géza: Zöld erszény	50
Gárdonyi G.: Mindentudó Gergely	50
Gárdonyi G.: Mindentudó Gergely II. rész	50
Grimm mesék	50
Sztrókay: A kis ezermester	50
Z. Tábori: Figurás Jóska	50
Z. Tábori: Világjáró Péter	50
Tutsek Anna: Vidám Jankó	50
Tutsek Anna: Tréfás mesék	50
Ezeregyéjszaka legszebb meséi	68
Benedek: Így volt, mese volt	94
Benedek: Válogatott állattörténetek	136
Andersen legszebb meséi	75
Cooper: A méhvadász	75
Defoe: Robinson Crusoe	75
Gárdonyi: Nagypó újabb tréfái	75
Grimm: Hófehérke és más mesék	75
Grimm: Piroska és a farkas és más mesék	75
Benedek: Mesemondó esték (album)	175
Andersen mesék (Nagyalbumak)	140
Ezeregyéjszaka meséi (Nagyalbum)	140
Válogatott Grimm mesék	140
Gulliver utazásai (Nagyalbumak)	140
Legszebb Grimm mesék	109
Benedek: Állatok meséinek (Album)	95
Dugó Dani pajtásai (Albumak)	95
Hauff: Gólyakalifa és más mesék	95
Hamupipőke és 100 mese (Nagyalb.)	272
Gárdonyi: Nagypó 100 tréfája (Nagyalbum)	180
Csori esztrák társasága	128
Babits Mihály: Aranygaras	82

Ifjúsági regények:

Rákosi: Kis Kelemen	150
Tábori: A nemzetközi örs. ktve	170
Három cserkész Afrikában	204
Fay: Repülők kötve	
Pale Huld: 44 nap alatt a föld körül	136
Csengey: A mocsarak királya	128
Dixon: Oceanrepülők	150
Mikszáth Kálmán: Tavasz rügyek	128
Mikszáth Kálmán: Két koldusdiák	128
Mark Twain: Koldus és királyfi	150
Verne Gyula: Grant kapitány gyermekei (2 kötet)	289
Verne: Két évi vakáció (2 kötet)	289
Verne: Hatteras kapitány	200
Verne: Strogoff Mihály	170
Verne: A tizenöt éves kapitány	170
Apor-Nagy: Hogyan készül	300
Molnár: Pál uccai fiúk	92
Jack London: A vadon szava	136
Cervantes: Don Quichote kalandjai	136

Kaphatók az Uj Kelet könyvosztályában Vidéki szállításhoz a portóköltseget felszámítjuk. Az összeg előzetes beküldése esetén portómentes szállítás.

— Újabb fegyverküldemények jutottak Jugoszláviába. Bécsből jelentik: A Reichspost kifogásolja, hogy Ausztrián keresztül nyugatról újabb fegyverküldemények jutottak Jugoszláviába. A lap vitatja a békeszerződés azon szakasza érvényességét, melyben Ausztria vállalta a fegyverszállítványok tranzitálásának engedélyezését.

H
Az Uj Kelet
bánsá
Főszerk
Felelős sz
Buk
Hátszeg
Cikkeink u
megjel

— Borult
ról jelentik:
járásprognó
havázásra h
lassu hőmér
séklet Budap
sius volt.

— 181 ban
lyik az eljá
rizsból jelent
tést terjeszte
terhez, melyl
hetek banbu
bankor és p
rás és közlő
bünperének
szindikátusa
kommünikéve
a visszaélése
károk egyike
tushoz.

— Uj háksz
lengyel parl
A szem mai
szavazataival
többség megs
kat. Ezerint
zura-joga lesz
beszédet tö
szabályjavasl
csak azon pa
gedi meg, am
gasabb a har
pénzügminisz
évi költségvet
ügyi expozéj

— A soméro
Uj Kelet köz
a KAC klub
rendezésé
használja fel
közönség érde
sel és ötletess
télyt novós m
táne követke
mellett.

— Közigrán
német kommun
Pirmasatenben
házkutatásokat
szervezetinél,
fel, hogy tagj
gyakorlatokkal
kutatások sorá
banőanyagot,
tokat találtak
vezeteiket a h
bakteri gyűlése

— ELNÖK
TART a kolozs
este 8 órakor B

— Bevezetik
goszláviában. B
Tagespost jelen
goszláv király
bevezetéséről sz
képeznek a pap
munkások, akik
dinár alatt mar
30—60 év közöt
legény köteles a

* A Kolozsvár
Igazgatósága
irodából eltűnt
báiet. Cluj 1621
názium” szöveg
nisztérium meg
nitotta és 1930.
uj pecsétet enged
irata a következő
báiet cu drept
Nyilvánossági
főgimnázium”.

— Epekö-vesel
valamint azok, a
szaporodásban és
nek, a természet
viz állandó hasz
tuk enyhülését
gyakorlat számo
megfigyelés ala
hogy a Ferenc J
kívül kollezesen
prostata-betegség
Ferenc József
tárakban, drogér
tekben kapható.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja
 Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő
 Felelős szerkesztő: Jambor Ferenc
 Bukaresti szerkesztőség:
 Hátszegi Ernő, Hotel Imperial
 Cikkeink utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg

Borult időjárás várható. Budapest-ről jelentik: A meteorológiai intézet időjárásprognóza szerint jobbra borult, havazásra hajlamos időjárás várható lassu hőmérséklesüllyedéssel. A hőmérséklet Budapesten ma délben 1 fok Celsius volt.

181 bankár és pénzember ellen folyik az eljárás Franciaországban. Párizsból jelentik: A főállamügyész jelentést terjesztett elő az igazságügyminiszterhez, melyben közölte, hogy az utóbbi hetek bankbuzáival kapcsolatban 181 bankár és pénzember ellen folyik eljárás és közülük 35 letartóztatásban várja büntetésének főtárgyalását. A bankárok szindikátusa az igazságügyminiszteri kommunikéval kapcsolatban közli, hogy a visszaélések miatt letartóztatott bankárok egyike sem tartozik a szindikátushoz.

Uj házszabályokat szavazott meg a lengyel parlament. Varsóból jelentik: A szemj mai ülésén az ellenzéki pártok szavazataival szemben a kormányzó többség megszavazta az új házszabályokat. Eszerint a jövőben az elnöknek cen-zura-joga lesz és a parlamenti naplóból beszédek törölhet. A módosított házszabályjavaslatok benyújtását ezután csak azon parlamenti frakcióknak enged meg, amelyeknek taglétszáma magasabb a harminénél. Az ülés végén a pénzügyminiszter betérjesztette a jövő évi költségvetést és megtartotta pénzügyi expozéját.

A somérok ünnepélye, mint azt az Uj Kelet közölte, szombaton este lesz a KAC klub összes helyiségeiben. A rendezőség ezt az újabb hetet arra használja fel, hogy a szórakozni vágyó közönség érdekében meg több kellemes és ötletesség szolgáljon. Az estélyt novós műsor vezeti be, mely után következnek előkelő jazz zene mellett.

Kézigránáttal gyakorlatoztak a német kommunisták. Berlinből jelentik: Pirmasenesben 200 rendőr gépkocsin házkutatásokat tartott a kommunista szervezeteinél, mert az a gyaru merült fel, hogy tagjait kézigránátdobálási gyakorlatokkal foglalkoztatják. A házkutatások során nagymennyiségű robbanóanyagot, legyereket és kézigránátokat találtak a kommunistáknál. Szervezeteiket a hatóság feloszlatta és szabhatéri gyűléseiket betiltotta.

ELNÖKTANÁCSI GYŰLEST TART a kolozsvári helyicsoport ma este 8 órakor Baron L. Pop 10 alatt.

Bevezetik az aggregényadót Jugoszláviában. Bécsből jelentik: A grazi Tagespost jelentése szerint Sándor jugoszláv király aláírta az aggregényadó bevezetéséről szóló dekrétumot. Kivételt képeznek a papok, rokkantak és azok a munkások, akiknek évi keresete 2500 dinár alatt marad, egyébként minden 30-60 év közötti életkorban levő aggregény köteles az adót fizetni.

A Kolozsvári Ref. Fiufigimnázium Igazgatósága tudatja, hogy a titkári tódából eltűnt a „Liceul Reformát de băieti. Cluj 1621. Református Fiufigimnázium” szövegű intézeti pecsétet a Minisztérium megsemmisítettnek nyilvánította és 1930. május 25-től kezdve az új pecsétet engedélyezte, amelynek körirata a következő: „Liceul Reformát de băieti cu drept publicitate Cluj 1621. Nyilvánossági jogu Református Fiufigimnázium”.

Epekő-vesekő és hólyagkőbetegek, valamint azok, akik hűgysavas sok tulajdonságban és köszvényben szenvednek, a természetes **Ferenc József keserű** víz állandó használata mellett állapotuk enyhülését érhetik el. Az orvosi gyakorlat számos kiváló férfira hosszú megfigyelés alapján megállapította, hogy a **Ferenc József víz** biztos és rendkívül kollembesen ható hashajtó s ezért prostata-betegségeknek is ajánlják. A **Ferenc József keserű** víz gyógyszer-tárakban, drogériákban és fűszerüzle-tekben kapható.

MÁR CSAK

Nevezetes dátum, határkö, sorsfordulópont minden ember életében

Nyeremények kifizetője: **ALBINA BANK**

3

nap van december 21-ig

A kolozsvári mentők készpénz-sorsjátékának huzási napja!

100 leivel 3,450.000 lejre játszik

1,000.000

Sorsolási eredményről hírtapi és hivatalos nyereményjegyzék

Főnyeremény:

Let készpénzben

Sorsjegyek az ország minden városában kaphatók: Bankokban, piaci árúknál, tözsdékben, fodrász- és más üzletek helyiségekben, ügynököknél stb. Sorsjegyek rendelhetők: 117 lej előzetes beküldése ellenében: Központi sorsjegyiroda Cluj-Kolozsvár, Str. Memorandului 16. szám. — Telefon: 833. sz.

Javulás állott be Poincaré állapotában

Párizs, december 17. Poincaré állapotában némi javulás állott be. A volt miniszterelnök állapotáról este kiadott orvosi jelentés szerint hőmérséklete 37.4, érverése 70. Délután és este több közéleti előkelőséget beengedtek a betegszobába is, köztük Che-ron, Barhou, Sarraut, Leygues minisztereket, Tardieu volt miniszterelnököt. A miniszterek cáfolták az alap-

talantul terjesztett riasztó híreket. Poincaré lakásán ma megjelent a párizsi angol nagykövetség is és közölte, hogy az angol uralkodópár aggodalommal értesült a volt miniszterelnök betegségről és megnyugtató értesítést várnak állapotáról. Marion orvosprofesszor alaposan megvizsgálta a beteget s azt a kijelentést tette, hogy Poincaré kezdi visszanyerni erejét.

Pythia pszido-grafológiai előadása. Csütörtökön, e hó 18-án, este kilenc órai kezdettel Pythia pszicho-grafológiai előadást tart a Salom Klub helyiségében e címen: „Emberi sorsok az írásban.” Klubtagok és hozzátartozók kértnek minél nagyobb számban megjelenni.

Ötvenezer munkás válik munkanélkülivé a cseh-magyar vámkonfliktus miatt. Prágából jelentik: A cseh és német sajtó vezércikkében foglalkozik a magyar-cseh-szlovák vámkonfliktus ügyével. A Lidové Noviny, a Cseke Slovo és a Pravo Lidu, továbbá a Prager Tagblatt utalnak arra, hogy a szerződés nélküli állapot beállása komoly kereskedelempolitikai bonyodalmakat hozhat magával és ezenfelül mintegy ötvenezer ipari munkást fog munkanélkülivé tenni. A lapok szerint bizonyos, hogy a textiliparban legalább huszezer munkáss kenyerét veszti.

Hindenburg nem fogadta el a nemzetközi léghajózási konferencia diszelnökségét. Berlinből jelentik: Hindenburg, a német birodalom köztársasági elnöke visszautasította a Párizsban megtartandó nemzetközi léghajózási bizottsági konferencia diszelnökségét. Az elnöknek ezt a lépését tüntető aktusnak mondják azért, mert Németország jogait a léghajózás és repülés terén még nem állították vissza teljes mértékben.

A dés Keren Hajjeszod kampány a jövő hét elején indul meg. Az idén — költségkímélés szempontjából — csak B. Karpin ur Berlinből, a jeruzsálemi kura-torium delegátusa fog Feuerstein Kálmán szövetségi titkár kíséretében Désre utazni és a munka oroszlanrészre a tavalyi akcióban annyira kitűnt hölgykisé-rök vállán fog nyugodni. B. Karpin ur egyébként a németországi Mizraehi egyik vezére és elismert elsőrangú szónok minden téren, kit lebilincselő modor-ért is — feltétlenül szívesen fog fo-gadni és meghallgatni Dés zsidósága is, pártáryalatra való tekintet nélkül. B. Karpin ur a szombat esti Wizó-teán kívül vasárnap délelőtt 10 órakor fog egy nagy miting keretében az Emkében beszélni „Meine letzte Reise in Erecjisraél” címen.

A németországi vasárak esőkkénése. Düsseldorfból jelentik: A vasme-gmunkáló ipar képviselői december 18-án konferenciára gyűlnek össze, amelyen meg fogják beszélni a helyzetet, különösen a vasárakra vonatkozó újabb diszpozíciókat. Hir szerint a vastermelők nem gondolnak radikális árcsökkentésre. Az árcsökkentés január elsejétől kezdve legfel-jebb 5 százalékos lehet.

NAPRÓL-NAPRA

Az Egyesült Államok területén 26 és félmillió gépkocsi van forgalomban és több mint 32 millió amerikai polgárnak van hajtási engedélye. Az amerikai autókлубok kifogásolják, hogy a legtöbb amerikai államban az autóvezetői igazolvány birtokosát semmi orvosi vizsgálathoz nem kötik s így sok ideges, sőt idegbeteg ember kap hajtási engedélyt s ez a körülmény még növeli az autóbalesetek számát.

Sussex délkeletangliai grófság egyik elmeogyintézetében meghalt Kennedy regényíró. A tragikus sorsú ember hanyatott életet élt s utolsó napjaiban butorait is árverés alá bocsátották, hogy az ápolási díjat ki-egyenlítsék. Kézirat-somójában néhány kiadatlan regénye egész hagyatéka.

Az orbetellői tó vizéről ma reggel tizenkét ólax hidroplán startolt Balba légügyi miniszter vezetése alatt a braziliai óceánrepülő utra. A start jó időben reggel háromnegyed nyolc órakor ment végbe. Az első közbelső leszállás a spanyolországi Cartagenában lesz.

Moszkvából jelentik, hogy a karácsonyellenes hivatalos kampány egész Oroszországban erőteljesen megindult. A színházakban és mozikban propaganda-darabokat mutatnak be és a szünetekben karácsonyellenes előadásokat tartanak. A propagandás-ügyi népbiztosság ezer közgazdás-tát a falvakba küldött, hogy a parasztság között terjesszék a vallásellenes eszméket. December 24-én és 25-én Moszkvában vallásellenes jelmezes felvonulások lesznek.

A British United Press newyorki jelentése szerint a kaliforniai partvidéken tüzvész pusztította el Malybon Beach nyaralótelepet, ahol a hollywoodi filmvilág csillagai szokták nyári szabadságukat tölteni. 17 nagyobb épület és csaknem az összes villák a tűz martalékaivá váltak. A kár óriási.

A newyorki Metropolitan Opera földel-fai vendépszereplésén Jeritza Maria a színpadon elájult s eszméletlenül viték be öltözőjébe. Az orvos szédülésnek minősítette a rosszulletet. Jeritza később a harmadik felvonást mégis végig tudta énekelni a közönség nagy ovációja mellett.

A halálbüntetés fenntartásának kérdésében kiküldött angol parlamenti bizottság próbaképpen a halálbüntetésnek öt évre történő felfüggesztését javasolta. Arra az esetre, ha a parlament a bizottság javaslatát nem fogadná el és a halálbüntetés fenntartása mellett foglalna állást, azt javasolja a bizottság, hogy az ügyben eljáró törvényszék gyakorolhassa a megkegyelmezés jogát és hogy senkit 21. éves életkora betöltése előtt ne lehessen halálra ítélni.

A Palesztina Hivatal közli, hogy a legközelebbi hajó Konstancából Jaffába nem a hivatalos menetrend szerinti január 3-án, hanem 2-án indul.

Minden kérdésre feleletet ad a

A GÉNIUS KIS LEXIKONA (1931)

Teljes idegen szavak szótára, sport, filozófia, jog, közgazdaság, technika, stb minden szaváról felvilágosít 40.000 cikk, 800 kép, 64 műmelléklet mert az eddigi 560 lejes bolti ár helyett ára fűzve 20 lej, kötve 240 lej

KAPHATO AZ UJ KELET KÖNYVOSZTÁLYÁBAN

KÖZGAZDASÁG

Brüsszelben megtörtént a cukortermelés felosztása

Csehszlovákia 15 százalékkal csökkenti termelését

Brüsszel, december 17. A brüsszeli cukorkonferencia hosszadalmas tanácskozásai végre eredménnyel jártak. A legnagyobb nehézséget Lengyelország és Csehszlovákia cukortermelési kvótájának összeegyeztetése okozta. A tegnapi megegyezés értelmében Németország 200.000, Csehszlovákia 590.000, Lengyelország 319.000, Magyarország 85.000 Belgium pedig 35.000 tonna exportcukrot fog termelni. Csehszlovákia szempontjából az egyezmény azt jelenti, hogy a legutóbbi három év átlagos cukortermelését 15 százalékkal csökkenti, míg Lengyelország cukortermelésének csökkentése kilenc százalékos lesz. A belföldi fogyasztás beleszámí-

tásával Csehszlovákia cukortermelése az egyezmény értelmében 95.000 tonnát fog kitenni. Most már csak Németország cukortermelésének kvótáját kell megállapítani. Németország ugyan egyelőre kitar 400.000 tonnás cukortermelést, míg Jáva nem hajlandó újabb engedelményeket tenni. Ennek következtében a Németországnak nyújtandó bármilyen engedelmény Kuba rovására menne. Ennek ellenére a brüsszeli konferencia vezető körében optimista a hangulat, mivel alig valószínű, hogy tizenegymillió kiterjedő termelési egyezmény 100.000 tonna miatt felboruljon.

Megszakadtak a román-osztrák kereskedelmi tárgyalások. Bécsből jelentik: A több nap óta tartó osztrák-román kereskedelmi tárgyalások váratlanul megszakadtak. A román delegáció már elshagya az osztrák fővárost és Bukarestbe utazott. Hir szerint a tárgyalások eredménytelensége az osztrák kereskedelmi minisztériumnak tudható be. Az osztrákok ugyanis a román delegációnak a kölcsönös árucere-forgalom intenzívételére vonatkozó ajánlatát nem találták kielégítőnek. Egyelőre nem történt megállapodás arra nézve, hogy mikor veszik fel újra a tárgyalásokat.

A Nemzetközi műselyempipar nehézségei. Londonból jelentik: A napokban Londonban a műselyempiparosok konferenciát tartottak, amelyen részt vettek az angol, a francia, az olasz, az amerikai és más államok műselyem gyártóinak képviselői. A konferencián nem sikerült megállapodni a nemzetközi ár standardizálásában.

Újabb bankbukások Amerikában. Newyorkból jelentik: Az utolsó két napon ismét tizenöt nagy bank zárta be az

Egyesült Államokban pénztárait. A betevők pánikszérién rohanták meg ama bankok pénztárait is, amelyekről köztudomású, hogy szilárdan állanak. Érdekes, hogy a vezető nagybankok azzal ellensúlyozzák a pánikot, hogy ők maguk nem hajlandók a kivett pénzeket betétként elfogadni. A bankok nagy plakátokon és felvirágozott autókról hirdetik, hogy a pánik teljesen indokolatlan és veszélyeztetni Amerika egész közgazdaságát. A közönség körében újabb panik csökkent. Az első napokban megrohmozott két bank egy nap alatt nem kevesebb, mint hetvenmillió dollárnyi betétet fizetett vissza. Pénzügyi körök úgy vélik, hogy a bankok elleni roham, melynek nincsen komoly alapja, rövidesen meg fog szünni. Újabb jelentések szerint Newyorkban a hatóságok lezárták a Binghaon-bankot és felszámolási kérelmet benyújtására kötelezték a Horvát bankot is, mert tulajdonosa nagy összegekkel megszökött. A tőzsdén az újabb bankbukások hatása alatt a vasúti és petróleumrészvényekben nagyobb áreszesések állottak be.

Színház-Művészet

Magyari, Cselényi, Bodán

A magyar nótá leghivatottabb képviselői jelennek meg pénteken este a kolozsvári Magyar Színház közönsége előtt, hogy a legszebbet, amit a magyarság a világnak adott: a magyar muzsikát a maga eleven valóságában megelvenítsék a színpad fényében. Magyari Imre, a cigányprimások fejedelme, az angol király kedvence cigánya fog állani a banda élén, amely Cselényi Józsefet, a magyar dalosverseny győztesét és Bodán Margitot, a rádió híres nótasprimadonnáját kíséri.

Még meg sem jelentek a színház közönségei a nevezetes eseményről, már városszerte elterjedt ennek a kivételes,

ünnepi szenzációnak a híre. Valóságos bucsujárás indult meg az Ellenzék főterei környékére, ahol a Magyar Színház elővetélti jegypénztára van. A legszerényebb viszonyok között élő ember sem akar elmaradni a pénteki estéről, amilyen tíz év óta nem volt s egyhamar nem is lesz Kolozsváron.

A híres budapesti vendégek arra is vállalkoztak, hogy eljásszák és élénkeljék a közönség kedvenc dalait. Aki azt akarja, hogy Magyari Imre elhuzza, Cselényi József vagy Bodán Margit elénekelje a kedvenc nótáját, adja le borítékban a nótá címét a színház pénztárára.

ség előtt Stolz Hilda, aki pár év előtt kolozsvári színésznőként kezdte művészi pályafutását, azóta pedig a berlini Ufa filmgyár nves művésznője s a német drámai színpadoknak is megbecsült tagja lett. Akik a művésznőt a Tavasz ébredése próbáin látták, egyértelműleg állapították meg, hogy drámai színésznőnek is elsőrendű. A Tavasz ébredése előadásában Stolz Hilda mellett Szentgyörgyi Mária, Komár Julis, Miklóssy Margit, Benes Ilona, Földényi, Forgács, Réthely, Tóth Elek, Leövey, Balázs, Selmezy, Nyerges, Révész stb. lépnek fel.

Szombat este: Tiszturak a leánynevelőben!!! A legszebb, legvidámabb francia nagyoperett! Kondor, Betegh, Nádor, Réthely!

A MAGYAR SZÍNHÁZ MŰSORA

Csütörtök fél 9: Tavasz ébredése. (Stolz Hilda vendégjátéka, új szereposztásban, új betanulásban. 22. A. bérlet. Sz. 98.)

MŰVELT EMBER

KIS KÖNYVTÁRA

TARTALMA:

H. G. Wells: Nagy világtörténete, egész vászonkötésben 1930
Génius kis lexikona, 800 oldal 1931
Móra Ferenc: Ének a buzamezőkről, 2 kötet
Szabó Dezső: Elsodort falu, 3 kötet

Markovits: Szibériai garnizon, 2 k.
Makkai: Ördögcsékér, 2 kötet
Paleologue: A cár országa, 3 kötet
Zweig: Ámok, 2 kötet
Thomas Mann: Buddenbrook ház, 2 kötet.

A 19 kötet ára csak:

1200 lej

Kapható az UJ KELET könyvosztályában

Pénteken fél 9: Magyari Imre, a világhírű budapesti cigányprimás és zenekara, Cselényi József, a budapesti Nemzeti Színház tagja, a magyar dalosverseny győztese és Bodán Margit nótasprimadonna egyetlen magyar nótáestje. Bérletszünetben, tavalyi helyárrakkal. Sz. 99.
Szombat fél 9: Tiszturak a leánynevelőben. (Francia nagyoperett, először. Kondor, Betegh, Nádor, Réthely, Leövey stb. fellépésével). 17. Premiérbérlet. Sz. 100.
Vasárnap d. u. 6: Meluzina. (Mérsékelt helyárrakkal). Sz. 101.
Vasárnap este 9: Tiszturak a leánynevelőben. (Másodsor. 21. B. bérlet. Sz. 102.)
Hétfő fél 9: Nebántsvirág. (Stolz Hilda vendégfellépése, új betanulásban, új szereposztásban). 23. A. bérlet. Sz. 103.
Kedd fél 9: Az élő holttest. (Tolsztoj dráma, Bánhid László vendégfellépésével). 22. B. bérlet. Sz. 104.

RADIO MUSOR

IDŐ: KÖZÉPEUROPAI
Csütörtök, december 18.

Bukarest, 12: Grammfón. 12.30: Hírek. 17: Felolvasás. 17.15: Hírek. — 18: Rádiógyetem. 19: Grammfón. 19.30: Angol lecke. 20: Donizetti: Lammermoori Lucia c. operája. 22: Hírek.
Budapest, 9.15: Az Országos Postászenekar hangversenye. Blankenburg: Frigyes főherceg — induló. Ziehrer: Bécsi leányok. Boildieu: Fehér nő. Donizetti: Lammermoori Lucia. Kola-Szenes: Ott fogsz majd sirni. Waldmann—Szécsén: Összel mindennek vége Verdi: Rigoletto. Kéler: Katona élet, vitéz Kiss Imre: 301. honv. gyal. ezred volt diszindulója. 9.30: Hírek. 12: Déli harangszó az Egyetemi templomból, időjárásjelentés. 12.05: A rádió házikvartettjének hangversenye. 12.25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. 2.30: Hírek. 4: Az iskolán kívüli népművelés rádióelőadása. Utána: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. 5.10: A földművelésügyi minisztérium előadása 4.45: Könyv és tánczene. 6.50: Angol nyelvoktatás. 7.25: Az Operaház előadásának ismertetése. 7.30: Delibes: Lakmé c. operájának előadása. Majd: Cigányzene.
Bécs, 20: A Schubert szövetség hangversenye. Ének, hárfá, orgona. — 2.10: Zenekar.
Berlin, 20: Dalest.
Lipce, 20.30: Hegedűkettősök.
Varsó, 22.15: Operaáriák.
Kattowitz, 22.15: Dalok.
Poznan, 20.30: Szólisták hangv.
Milánó, 20.30: Hangverseny.
Róma, 20.40: Könyvi zene.
Prága, 22.20: Orgonajáték.

Péntek, december 19.

Bukarest, 12: Grammfón. 12.30: Hírek. 16: Zenekar. 17: Felolvasás. 17.15: Hírek. 18: Rádiógyetem. 19: Grammfón. 20: Dalest. 20.30: Szimf. hangv. — 21.45: Hírek.
Budapest, 9.15: Hangv. 9.30: Hírek. 12: Déli harangszó az Egyetemi temp-

lomból, időjárásjelentés. 12.05: A m. kir. Mária Terézia 1. honvédegyezred zenekarának hangversenye. 12.25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, 2.30: Hírek. 4: Az Országos Állatvédő Egyesület meséi. Felolvassa Kones Margit. 4.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 5: Tót-magyar nyelvoktatás. 5.20: A Székesfővárosi Zenekar hangversenye. 6.20: Győriri tanfolyam 6.50: „Képek a magyar irodalom múltjából. Császár Elemér dr. egyetemi tanár előadása. 7.25: Marrie Darré gondkaművésznő hangversenye. 8: Komáromi János felolvasása. 8.30: A berlini Studio németnyelvű „Bánk bán” operaelőadásának közvetítése. Utána: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. Majd: Bura Károly és cigányzenekarából. 10.45: A Magyar Külügyi Társaság előadássorozata. Utána: A cigányzenekar hangversenyének folytatása. — Bécs, 20.50: Új operettársulatok.
Berlin, 20.30: Erkel: Bánk bán című operája.
Breslau, 20.30: Filharmónikus hangverseny.
Stuttgart, 22.10: Baussern: Die Ungarische c. szimfóniája.
Varsó, Kattowitz, Poznan. Filharmónikus hangv.
Milánó, 21.30: Lengyel est.
Róma, 21.15: Vegyes hangv.
Prága, 22.20: Korunk zenéje.
Pozsony, 17.30: Magyar óra.
Osló, 20: Filharmónikus hangverseny. Humperdinck: Jancsi és Juliska, Schubert: Rosamunda, Sibelius: Elégia és musette, Berlioz: Gyermekek, Haydn: London, Mendelssohn: Szentivánéji álom.

Apro hirdetések

Szörme bundákat 3500 és szörme galérok 350 lejtől kaphatók, V. Jánky, Fő tér 22. Udvar.

Ezüstöt legmagasabb napiáron vesz „TACAMUL” ezüstáruháznál, Kornis ucca 6, Renner palota mellett.

Nincsen párja a „Mirjam” rasolnak. kapható Isáky fodrásznál Hosszu u. 1.

Készpénznél többet ér egy izléses kézi munka. Vásároljon Fisch Böske kézimunkaszalonjában, Malom u. 16.

Különbejárati butorozatlan szobát keresek. Csak nagyon olcsó ajánlatokat a kiadóba kérek.

Keresünk irodának 2 szép üres szobát belvárosban január 1-re. Zsidó Nemzeti Szövetség Baron L. Pop 10.

Mindennap frissen fejt kóser tehén és bivalytej, valamint egy tehéntől fejt csecsemőtej kapható Schwartz Ignác né vegetárius éttermében. Reg. Ferdinand 10. szám.

Kiadó újvára egy szoba konyha, cseledszobás lakás. Honvéd ucca 22.

Keresek lehetőleg belvárosban különbejárati butorozott szobát. Ajánlatokat „Állandó lakó” jellegre a kiadóba kérek

XIII. E
Cimj—
dece
5691
Az Uj Ke
és bán
Cikkeink
forrás n
Kéziratok
megörz

Az elle tól a bárs

A politikusi egy francia megállapítást imádták és i tek. Alig m igazság pregr nek, alig mul alkalmunk ne a mélyreható ellenzéki poli terpeszkedő Ha valakinek tani a nemze vallott prograt gyakorlati pol rek kijelentése benne az inko fokán, amely e Az adott es művelésügyi aki az utóbbi elméleteket bo szószeréről. Az az egyik zsidó many miért ne az antiszemita azt válaszolta szemita agitáció kintendő s mi államban, aho tiszteletben tar ható meg. Most szelni, hogy M rabulisztika és a szélsőbaloldal tikaik akciónak rácia lévén nem ni megnyitkoz parasztpárti k szemítákkal sze tékenyen a közs erről a nyelv akarunk beszél Madgearura gon bator és önzér annak idején ellen a szomorú és kolozsvári c esolatban és aki mondatás követ ez a kormány ne anarehikus ant Milyen különbsé párt akkori harc nescu-kormány t tere között! Most itt van e sebbiségi statutu parasztpárti ün a kisebbségi jo nemzeti-parasztp meg is kezdte a Pop Ghita, a je patikus közoktat járta az összes államokat és tan kat a jogi, szociá tézményeket, am harmonikus és sz tostitják. Mindezt hogy a külföldön Románia földjén legyenek. Ghita Pop haza nak, az akkor Maniu bizottságó sági törvényterve bizottság azonban statutumnak még el. Igaz, hogy a lamenti szesszió vezet betérjeszté ezt mindannyiszor szemben összeült párti parlament is, anélkül, hogy a tárgysorozaton s volt fel nem ismer ban ugyanazt a gy a nemzeti-parasztp